

SZÉKESFEHÉRVÁRI TANKERÜLET.

A pécsi Pius-alapítványi

*Jézus-társasági
kath. gimnázium*

ÉRTESÍTŐJE

az 1926/27-iki iskolai évről.

Tanítványaimhoz az önnevelésről.

A vérzivataros háború és a nyomában járó zürzavar után kezdenek a nemzetek ismét talpra állani. De feltűnő jelenség az, hogy amely országban az új élet ébred, ahol szilárd alapot keresnek egy szebb jövő egészséges kifejlődésére, ott minden nemzet a vallás-erkölcsi alapra tér vissza. Így tapasztaljuk ezt Olaszországban, ahol az erkölcsvédelmi rendeleteket vasakarattal hajtják végre, így látjuk ezt Németországban, ahol az ifjúság ezrével gyülekezik a vallásos szövetségek zászlaja alá; így indul meg hazánkban is a legszebb reményekkel az új Magyarország felépítése. Hiszen ismeritek a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úrnak a vallás-erkölcsi nevelést sürgető rendeleteit, ismeritek a Belügyminiszter úr erélyes intézkedéseit a közerkölcsök védelmére. Mert nemcsak a történelem, hanem a közelmúlt szomorú tapasztalata is újból igazolta azt a megdönthetetlen igazságot: minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs. Bizonyítására már nem szükséges Róma bukását felhozni, előttünk van hazánk tragikus sorsa, amelyet *Huszár Károly* a képviselőházban 1927. márc. 9.-én így ecsetelt: „Valahányszor a nemzeti életben megcsökkent a keresztény erkölcs ereje azért, mert a nevelés nem volt olyan tökéletes keresztény nevelés, mint amilyennek lennie kellett volna az államban, mindannyiszor ezek voltak a nemzetnek letragikusabb következményű korszakai.“ És *Széchenyi István*, a legnagyobb magyar, lángoló hazaszeretetének éleslátásával hangoztatta: „a keresztény vallás zavartalan forrásánál megtisztult erkölcsi jó a nemzetiségnek leegészségesebb, leghosszabb életidőt ígérő alapja. (Hitel 149.)

Azonban a törvények és rendeletek tömkelege csak írott malaszt marad és célt nem ér, ha az alattvalók nem teszik magukévá a törvények szándékát és jobb belátással nem törekeshetnek maguk az igaz vallásosságból fakadó erkölcsi életre. Az erkölcsi élet a mi legbensőbb énünk szentélyéből indul újjáalkotó útjára s e szentély kulcsa a mi kezünkben van, mi vagyunk az őre és ura. Mi magunk alakítjuk ki felfogásunkat, elveinket, mi magunk állapítjuk meg eljárásunkat, mi magunk irányítjuk tetteinket. Mások szolgálhatnak nekünk jó tanáccsal, útbaigazítással, buzdíthatnak a jobb életre, szoktathatnak bizonyos külső erkölcsi cselekedetekre és ezt minden okosan gondolkodó ifjú tapasztalatlanságának tudatában hálával fogja fogadni — de a főmunkát, a tudatos erkölcsi életet lelketekben kiépíteni, ezt már magatoknak kell elvégeznetek. És éppen ebben rejlik az ember királyi méltósága, hogy saját elhatározásával beavatkozhatik lelki életének fejlődésébe.

Ti is kedves tanítványaim, nemcsak a magatok érdekében, hanem a régóta várt jobb kor, szeretett hazánk felvirulása érdekében, törekedjétek értelmetek jobb belátásával, lelkesedésetek lobogó tüzével arra, hogy lelketekben kialakítsák a megdönthetetlen kath. hitigazságok alapján a szebb lelki életet, az erkölcsi világnézetet, az igaz kath. keresztény jellemet.

Ebben akar nektek segítségül szolgálni az alábbi néhány útmutató, irányító gondolat.

Nagyobbra születtem!

Célunk tehát az, hogy derék ember, — derék magyar ember — derék magyar katolikus ember váljék belőlünk. Vagy ahogy *Széchenyi István* írta Béla fiához: „Sohase felejtse el, hogy jó keresztény — magyar — és a mi fiunk vagy.” Nem volt nehéz Széchenyi Bélának e nagy célra törekedni, melyet atyja idézett szeme elé, hiszen édesatyja ragyogó példája volt annak, amire fiát oktatta és szent büszkeséggel mondhatta: „Sohase felejtse el, hogy... a mi fiunk vagy.”

Nagy jellemek, nagy férfiak, nagy célokat tűztek ki maguknak. E cél szolgálatába szegődtek minden tehetségüket és lelki erejüket. És e célra való következetes, soha el nem tántorodó, törtetés tette őket naggyá, a haza, az egyház hőseivé. Jól mondja *Széchenyi*, — és e szavak oly jól illenek az ő életére: „Nem az-e az emberi jellem lényege, hogy az egész életen át ugyanazt akarjuk, szakadatlanul egyetlen-egy cél irányában dolgozzunk és semmitől se engedjük magunkat útunkból kitéríteni; minden cselekedetünkben következetesek legyünk.” (Napló II. 43.) Szeme előtt az a tündöklő eszmény ragyogott: Magyarországot naggyá, szabaddá tenni. „Ezerszer választom inkább a halált — írja — semmint rabszolga legyek. Am vegyenek el tőlem mindent, vagyont, életet, s a mi még ezeknél is becsesebb volna előttem, de sohasem mondhatok le a szabadságról és elveimről.” (Napló 317.)

Aki így beszél, így cselekszik, az igazi jellem, méltó arra, hogy mintaképpül álljon mindenkor szemünk előtt.

Ilyen volt a legnagyobb magyar szabadsághősünk is: *Rákóczi Ferenc*. Kezébe ragadta a magyar szabadság máriás lobogóját és a Magyarok Nagyasszonya képe köré írta életcélját: „Matre monstrante viam, Deo duce pro patria et libertate vincere aut mori.” „A Szűzanya vezetésével és Isten vezéreltetével győzni vagy meghalni a hazáért és szabadságért.” Hogy e fenséges célkitűzés nem volt üres fecsegés, mutatja a kuruc szabadságharc története és Rákóczi sorsa. A mostoha körülmények kicsavarják kezéből a szabadság lobogóját. Felszólítják hódoló megadásra. De ő azt feleli: inkább kibújdosik egy szál pálcával az országból, de a haza szabadságát nem engedi. És a vitélő fejedelem lemond kényelemről, fényről, pompáról és a száműzöttek keserű kenyerét eszi, — lemond 1,400.000 hold birtokáról és a francia király kegydíjából tengeti életét. Nagy célért vont ki kardját és férfias következetességgel kitarthatott e cél szolgálatában s méltán jegyezhetette fel a háborúról írt emlékirataiban: „Nem félek őszintén kinyilatkoztatni előtted, ó örök Igazság... hogy egyedül a szabadság szeretete és a vágy, hazámat felmenteni az idegen járom alól, volt célja minden tettemnek. Nem vezérelt bosszúvágy, nem a korona, vagy a fejedelemségre törekvő nagyravágyás, sem uralkodási ösztön.”

Páratlan nagy jellem volt Rákóczi Ferenc! Széchenyi, Rákóczi a hazáért küzdöttek. Kövessük őket abban, hogy nagy célokért lelkesedünk, nagyra törünk. Van azonban nekünk egy végtelenül fontos életcélunk, amelyért mindnyájunknak lelkesednünk kell, s ez a mi örök hazánk a túlvilágon. E szent célért küzdenie kell mindenkinek, aki egy egész örökkévalóságon keresztül boldog akar lenni. E fenséges célért érdemes dolgozni, fáradozni, áldozatot hozni!

Szentek unokái vagyunk!

Nagyon megkönnyíti munkánkat, hogy e téren már milliók és milliók megelőzték bennünket és vonzó példájuk egyre hívogat, hogy kövessük őket egy jobb, szentebb életnek az útján. Ott haladnak előttünk a szent vértanúk, hitvallók, ott haladnak előttünk férfiak, ifjak, gyermekek a győzelmi pálmával, sugárzó arccal. Ott látom a vértanúk megszámlálhatatlan seregét, akik vallásos meggyőződésükért feláldozták vagyonukat, állásukat, szabadságukat, életüket. Sötét börtönben sínylődtek, embertelen kínzásokat tűrtek, de hűek maradtak keresztény elveikhez. És a hitvallók? A mindennapi élet szürkeségében is mennyi magasba ragadó gondolatot tudtak érvényesíteni. Apró cselekedeteiknek is örök értéket tudtak adni, megaranyozta az örökkévalóság gondolata, amelynek szolgálatában állott egész életük, érzésviláguk, gondolatkörük. *Szent Imre herceg, Szent Alajos, Szent Szaniszló* mily ragyogó példái az ifjúkor helyes és értékes eltöltésének. Mert olyan nagy cél szolgálatába állították minden gondolatukat, érzésüket, tettüket, amely életüknek egy örökkévalóságra kiható értéket, súlyt adott. És e célért vas következetességgel küzdöttek értük utolsó pillanatáig.

Más vallásuak mennyire érzik hiányát a szentek ösztönző példájának. *Payot*, aki nagyon értékes könyvet írt az akarat neveléséről, midőn a példa varázserejéről értekeznek, felsóhajt: „Valóságos csapás az ránk nézve, hogy nem rendelkezünk profán szenteknek életrajzával az ifjúság számára.” (*Éducation de la volonté* 267.) Hasonlóképpen nyilatkozik a protestáns, hírneves *F. W. Foerster* is. „A szentek enyészhetetlen nevelői jelentőségűek; hogy úgy fejezzük ki magunkat: minden oldalról megmagyarázzák, szemléltetik és összekötik az emberi élettel Jézus Krisztus előképét... Elsősorban mindenestre Jézus Krisztusnak egészen tökéletes előképére van szükségünk, melyben a magasabb érték teljes tisztaságában ragyog; de más vonatkozásban ugyancsak szükségünk van oly egyéniségek bátorító példájára, kik közelebb állnak gyarlóságunkhoz és tévedésünkhöz és mégis hatalmas arányokban jutottak benső szabadságra... Lelkünk állandó titkos vággyal a teljes tökéletességhez húz... Ezt a vágyat pedig hatalmasan felszítja az a hősie következetesség, mellyel ama nagy keresztények kidolgozták és remekbe formálták mindazt, ami a mi (protestáns) Krisztuskövetésünkben mindig félig befejezetlen marad. E hősök hatalmas elszántságából páratlan szuggesztio árad a félénk akaratú emberre.” (*A nemi élet etikája* 128/9. oldal.)

Jöjj és kövess engem!

Nekünk keresztényeknek tehát még egy példaképünk van, amely az életküzdelem minden körülményei közt buzdítólag, erősítőleg szemünk előtt lebeghet, s ez az Istenember, Jézus Krisztus.

Az emberiség mindenkor érezte szükségét annak, hogy erkölcsi életének megvalósításában ne csak elvek, hanem eleven és elevenítő példaképek álljanak szeme előtt. Kereste ezt a példaképet a pogány ókor, de nem találta meg. Voltak ugyan bölcselők, kik józan eszükkel megközelítették azt az isteni eszményt, melyet még a pogány is lelkében hord, de a stoikusok maguk kénytelenek bevallani, hogy az eszményi nagyságot egy sem valósította meg, sem Sokrates, sem Antisthenes, sem Zeno, sem mások. Azért mondhatta *Cicero* az összes bölcséleti iskolákról: „Nekünk a valódi jogról és igazságosságról nincsen megfogható és jól eltalált példaképünk. Amink van, az csak árnyék és vázlat, de ha legalább ezeket követnők.” (*de off.* 3, 17, 69.)

A történelem hősei nagy emberek. Kimagaslanak a tucatemberek közül hazaszeretetükkel, önfeláldozásukkal, önuralmukkal, bátorságukkal. Amily közel állanak sokszor a szívünkhöz, oly távol állanak kiválóságaikkal a mindennapi életünktől, hogy alig jut eszünkbe példájukat követni, mert egészen más téren és csak bizonyos irányban érvényesítették hősieen jó tulajdonságaikat. A nagy embereknek a történelemben mindenkor meglesz az értékük és hírnevük, de nincs befolyásuk embertársaikra. A világhírű tudósoknál is idővel teljesen háttérbe szorul a személy, legfeljebb tanításukat őrzi meg a kegyeletes utókor.

Azonban akármilyen hős vagy tudós hírében állt is valaki kortársai előtt, nem akadt a világ kezdetétől fogva olyan egyéniség, amely odaállt volna honfitársai elé, az egész világ elé és követelte volna, hogy erkölcsi elveit mindenki vallja és az ő példáját — amely tanának tökéletes kifejezése — mindenben kövesse. Ez már nem volna közönséges halandó, hanem Istennek vagy Istenembernek kellene lennie. És ez a fönséges eszménykép, amely után a pogány világ évezredekken át kutatott, epedett — ez *Jézus Krisztus*.

Az a Jézus, aki az egész emberiségnek ünnepélyesen kijelenti: „Egy a ti mesteretek: Krisztus.“ (Mt. 23, 10). És el is fogadja az őt megillető elnevezést: „Ti engem mesternek és úrnak hívtok és jól mondjátok, mert az vagyok.“ (Jn. 13, 13.) Csakis ő hirdeti mindenkinek: „*Példát* adtam nektek, hogy amint én cselekedtem veletek, ti is úgy cselekedjétek.“ (Jn 13, 15.) Csakis ő szólítja föl az embereket: „Tanuljatok tőlem!“ De mit? kérdi Szent Ágoston. Nem csodákat művelni, nem halottakat feltámasztani, — hanem: „Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű!“

Ő az út, az igazság és az élet és azért csak Ő általa, az ő követésével nyerjük el az örök életet. Nélküle sötétségben bolyongunk és erőtllenül roskadunk a jobb élet útján.

Még egy óriási különbség mutatkozik a bölcselők, erkölcsstanítók és Krisztus között. Az, amit *Iuan Schi-Kai*, a kínai köztársaság volt elnöke, dr. Mott amerikai missziónáriusnak mondott: „Konfucius megmondja, mi a jó, de a ti Krisztustok erőt is ad ezt megtenni“ (L. Förster, Religion u. Charakterbildung, 137. o.) Tehát nemcsak hogy példát ad és példájával lelkesít a követésre, hanem még külön is nagy lelki erőt ad az erkölcsi élet útjára.

Mert nagy lelki erő kell ahhoz, hogy a jónak útján minden ellenkező áramlat ellenére kitartsunk; nagy erő kell ahhoz, hogy valaki a bűnös szenvedélyek hinárjából kibogozza magát és visszatérjen az erkölcsös, jellemes élethez, ahonnan a gonosz hajlamok lerántották. Az ember gyenge egymagában a harcot végig küzdeni, de ott az Istenember mindent leküzdő kegyelmével. *Zakeusnak* a pénz volt az Istene. Becsületét is feláldozta érte. Jézus szavára széttöri a kapzsiság bilincseit, mindenét szétosztja, elsősorban a károsultak közt, és szegényen követi a Mestert. *Szent Pál* a zsidó büszkeség rabszolgája. Egy fénysugár Krisztustól és a tarzusi Saul egészen más megvilágításban látja élete célját, szakít eddigi felfogásával és Krisztus legbuzgóbb híve lesz. *Szent Ágoston* a 33. életéig bolyong a vallási kételyek és erkölcstelen élet szomorú útvesztőin. Úgy látszik neki, hogy nem tud már kiemelkedni a posványból; Jézushoz fordul, s kegyelmével és kitartó küzdésével a keresztény ókor legnagyobb szentei sorába küzdi fel magát.

De kell-e nagyobb bizonyíték Krisztus lelket átalakító erejére, mint a keresztény vallás elterjedésének ténye? Hogy a pogány babonából, évszázadokon át beidegződött hagyományból, mindennapi életükkel annyira átszőtt vallási felfogásból ki tudott a görög, a római, a germán — senator és plebeius

emelkedni és keresztény életet élni, sőt az új vallásért vagyonát, hírnevét, vérért feláldozni, erre emberi erő sohasem lett volna képes, ide isteni erő kell, amelyet a mi Mesterünk bőségesen juttat mindazoknak, akik komoly elhatározással mondják: „Uram, követlek, bárhova vezetsz is.“

Kövessétek a „Neudeutschland“ német ifjúsági egyesületet, amely zászlajára tűzte e jelszót: *Új élet Krisztusban*. E zászlóra néhány év alatt 25.000 elszánt, derék ifjú esküdött fel. Céljuk: „Krisztus a legfönségesebb példaképünk... Isten-emberi életét törekszünk követni tudatos vallásos önneveléssel. Praktikus eszközeink: benső eucharisztikus élet, Máriatisztelek, lelkigyakorlatok, lelkivezetés lelkiatya részéről stb.“

Ez legyen a ti eltökélt akaratotok is: Én Krisztus hűséges tanítványa, követője, képmása akarok lenni. Az ő isteni képét akarom lelkemben kidolgozni, hadd rajzolódjék a képe a lelkemen, mint egykor Veronika kendőjén. Hadd legyek én, mint a nevem: Christianus figyelmeztet, alter Christus, egy más Krisztus, Krisztusnak mása, Krisztusnak igazi képmása. Csak így leszek igaz jellem, tökéletes ember.

A legszebb művészet.

Ez az eszményi célja az ifjúnak e földi életben: Krisztus példájára nemes jellemet, igaz keresztény jellemet kell lelkében kialakítania. Ez természetesen nem egy napnak a műve, a remek szobor sem készül egy éjszaka, hanem hosszú évek során át. De ahogy a szobrásznak sem elegendő pl. a Szabadság szobrának elképzelése, a pusztá elgondolással, célkitűzéssel még nem tudja megalkotni remekét, hosszas tanulmány és gyakorlat útján tudnia kell a művészi kidolgozás módját is — úgy a jellemképzésnél is nem elég a nagy célt szemünk elé állítani, ismerni kell még a művészi alakítás technikáját, hogy minél tökéletesebb jellemet alakítsunk magunkból, minél jobban megközelítsék fenséges eszményképünket: Krisztust.

Koncentrálj gondolataidat!

A művész mindenekelőtt gondolatban, képzeletben heteken, hónapokon át foglalkozik eszményképével. Bárhol jár-ke, bármit lát-hall, olvas vagy tanul, azt mind a főtervének szolgálatába szegődte, minden élményének bele kell kapcsolódnia nagy tervébe. Tehát remek művének kiinduló pontja eszményképének minél több oldalról való alapos megismerése, tanulmányozása.

Nincs ez másképp a jellemnevelésben sem. Ha már ismerjük az eszményt, a második teendőnk: ezen eszmény minél gyakrabbi és minél alaposabb tanulmányozása, vagyis gondolataink minél gyakrabbi odaterelése nagy példaképeinkhez, elsősorban Mesterünkhöz: Jézushoz.

Már szent Pál buzdítja a zsidókat (3, 1.): „Szent atyámfiak (szentségre törekvő keresztény barátaim) nézzetek a mi vallásunk küldöttére és főpapjára, Jézusra.“ Aki szentségre akar törekedni, nézzen gyakran, tanulmányozza szeretettel a mi isteni példaképünket. Hogyan lettek naggyá a híres hadvezérek? Úgy, hogy más nagy hadvezérek csataterveit, hadi mozdulatait tanulmányozták a legkisebb részletekben is. „Szüntelenül nagy hadvezérek háborúit tanulmá-

nyozni — mondja Napoleon — ez a titka a hadvezetésnek.“ Ő maga Caesar lángelméjén képezte haditudományát, Hötzendorf pedig Napoleon hadjáratait tanulmányozta szüntelenül.

Tanulmányozzuk mi is gyakran a mi isteni példaképünket. Szívesen olvassunk, halljunk róla, gondolataink gyakran járjanak Őnála.

Így tett Széchenyi István gr. is a gr. Esterházy Mihállyal és br. Wesselényi Miklóssal kötött erényszövetségben, amelyről ő maga rója: „Minekutána pedig abban állapotunk meg, hogy mi a magaviseletünk példája által, ha nem többet, de annyit bizonyosan használhatunk, mint amennyit tanácsaink és beszélgetéseink által, — mindig ébren akarják tartani elménkben azt a régi elvet, hogy a legkisebbet se műveljük anélkül, hogy ne mondanók magunkban: „Lát téged az Isten!“ (Napló II. 653.) Ezt nem kis gyermekkorában mondotta a legnagyobb magyar, hanem 34 éves korában, abban az évben (1825), amikor megesküszik, hogy ha senki más, ő fogja a magyar nemzet újjászülésének munkáját megkezdeni, amikor egy évi jövedelmének felajánlásával megteremtette a Magyar Tudományos Akadémiát.

Nagy tettekre határozta el magát, mert gondolatai az Erő forrásából táplálkoztak.

Tegyük mi is magunkévá az a „rég elvet“: Lát az Isten! Vagy fogalmazzuk meg célunknak megfelelően úgy, ahogy valaki tette: minden tetténél, elhatározásánál azt kérdezte magától: Quid nunc Jesus? Mit gondolna, mit határozna, mit tenne az én helyemben Jézus? Gondolatainknak eme koncentrációja az eszményképünkre rendkívüli átalakító erővel fog hatni jellemünk kialakulására. Minden gondolat megvalósulásra törekszik. Nem akar az agyban nyomtalanul elhervadni, hanem tetteinkben testet akar öltetni. Ha tehát következetesen szép, nemes, isteni gondolatokkal foglalkozunk, szép, nemes, sőt isteni lesz a jellemünk. Mig ellenkezőleg a rossz, a csunya, a bűnös gondolatok sem akarnak rejtve maradni a lélek valamely zúgában, hanem tette sarkalnak és a bűnös gondolat lesz az első csábítója az embernek a züllés útjára.

Micsoda fontos következtetést kell ebből a lelki folyamatból vonnunk az önnevelésre.

Tehát nem közömbös dolog jellemem fejlődésére nézve, hogy minő gondolatokkal foglalkozom reggeltől estig. Sok ifjú a véletlenre hagyja, minő gondolatok ébrednek elméjében. Egy napon át száz meg száz gondolat nyüzsög érzékeink körül, hogy ezen az ajtón nyerjen bebocsáttatást lelkünkbe. Csak külön igazolással engedjük be e tolakodó érzéki benyomásokat, mert lelkünk nem lehet útszéli lerakódó helye az utca szennyének, minden hitvány, mocskos gondolatnak, nem átjárója minden jött-ment, szedett-vedett, értéktelen képzetnek, léhaságnak. E rablók széttépik lelkem összeszedettségét, egy irányba való koncentrációját és nem fejlődhetik ki bennem a határozott akarat és jellem, mert a benyomások ráncigálnak engem, mint a Jancsit a báb-színházban.

Résen kell tehát lennem és a sok külső érzéki hatás közül, ami nap-nap után körülzsong és bebocsáttatásért zümmög, tudatosan kikeresem azokat, melyek jellemem fejlődésére kedvező hatással vannak. Tudatosan, nem ötletszerűen válogatom meg olvasmányaimat, barátaimat, szórakozásaimat. Tudatosan, megőrzöm és felújítom ama képzeteket, amelyek jó hatást gyakorolnak lelkemre. Mert lelkem szentélyének kulcsa énnálam van és a kerub lángpallósával állok őrt az ajtónál, hogy lelkem paradicsomába csak az jusson, ami nemesít, felemel, közelebb visz igaz, örök értékekhez, hasonlónak tesz Krisztushoz.

Mennyire kell tehát érzékeimet ellenőriznem, fékeznem, megtagadnom!

Ura légy hajlamaidnak!

Még erősebben, mint a gondolat, támogatnak, vagy akadályoznak jellemem kifejlődésében a hajlamok, vágyak, szenvedélyek. Ezekkel szemben egy nagy feladatom van, amit az Alkotó maga szabott az egész emberiségnek: *appetitus tuus sit sub te*. A nemes jellemet éppen ez jellemzi, hogy tud magán uralkodni, tudja szenvedélyeit fékezni. Azért vált ki az önuralom másokban csodálkozást, azért kelt megbecsülést embertársainkban.

Dávid király nagy hős volt. Amikor ifjú korában atyja nyáját legeltette és egy oroszlán vagy medve egy báránycsordát rabolt el a nyájából, utána sietett, agyonütötte és a zsákmányt kiragadta foguk közül. Az óriás Góliátot parittyájával teríti le, a számos csatában győztes királyt üdvivalgással fogadta a nép. De a legfényesebb győzelmet akkor aratta, amikor önmagát legyőzte. Égető szomjúság gyötri. Felsóhajt: vajha valaki nekem egy ital vizet adna ama csatornakútból, mely a betlehemi kapúnál van. Erre három hős beront a filiszteusok táborába, megmerítik sisakjukat a kútból és sietnek vissza királyukhoz. És *Dávid*? Nem izlelé meg, hanem kiönté az Úrnak, mint italáldozatot. Valóban hősi tett!

Egy gyermek véres indiántörténetet olvas. Mikor legérdekfeszítőbb részlethez jut, feleszmél: Elég lesz, legjobb idődet pocsékolod el az ilyen olvasással, szükségtelenül felizgatod a képzeletet! El vele! És a mellette csobogó patakba veti a könyvet. Hősi tett, mert fékezni tudta kíváncsiságát. De nagyhirű ember is lett belőle: a sokat emlegetett *Fichte János*, német bölcselő.

Ezer meg ezer alkalom kínálkozik minden nap ily látszólag kicsiny hőstettekre. A kényelem, a lustaság, a türelmetlenség, rossz kedv, szeszély, harag, gyűlölet, ellenszenv, kíváncsiság leküzdése mind hősi lelkületet fog benned nevelni. Korunkban meghódítottuk a levegőt, a villámot, szolgálatunkba hajtottuk a tüzet és a vizet, mind nagy dolgok, szép dolgok, de a legszebb mégis csak, ha valaki önmagát tudja megfékezni. Ezt már a régiek is elvként hirdették: *fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit moenia* — erősebb az, ki önmagát legyőzi, mint aki a legerősebb várost beveszi.

Minden nagy ember törekedett is erre. *Széchenyi István* írja önmagáról szüleinek 1818-ban: „Megtanultam szenvedélyeimen uralkodni — ezt, kedves atyám, elhiheti nekem.“ Egy máskor ezt írja naplójába: „A családi sírboltban voltam és kértem Istent, tisztítsa meg szívemet, érzéseimet, kedélyemet, töltsse el szellememet igazi bölcseséggel és tüzzel... mit is kívánhatna az ember egyebet?“ És miért? „Mert akinek a lelke rab, annak az erkölcsi virágok egyike sem virul s ízetlen örömei minden lépten állattá bélyegzik.“ (H. C. I. 121.)

Mily remek példáját adják a szentek az önuralomnak, a szenvedélyek fékezésének! És a mi isteni Mesterünk nem azt szabja-e alapfeltételül a követőinek: Aki engem követni akar, az tagadja meg magát, vegye vállára keresztjét és kövessen engem?

Krisztus követésének aranyútja ez!

Ne muljék el egy napunk se, amikor az önmehtagadás egy vésésével ne tökéletesítenők jellemünk képét.

Nulla dies sine linea! Vagy mint *Széchenyi* mondja: „Igen fontos, hogy egy napunk se muljék el nyom nélkül. Tegyük, alkossunk minden nap valamit, jussunk napról-napra tovább, akárcsak a kőműves, aki a téglák tervszerűen, következetes egymásrarakásával házat épít.“ (B. II. 1, 2, 4.)

Tedd a jót!

A jellemnevelésnek van még egy titka. Rendkívül sokat nyer jellemünk a tetteink révén, a céltudatos, kitartó, vidám kedéllyel végzett munka által. Minden tettünk visszahat reánk, akárcsak a boomerang. Ha az ausztráliai néger elhajtja, az elhajított fegyver nagy ívben visszatér hozzá. Találón mondja *Förster*: Egy fiú csúfnevet kiáltott pajtására s aztán azzal védekezett, hogy nem is hallotta az illető. „De mikor azt kiáltotta, hogy „marha“, abban a pillanatban egész lényé valami marhaszerűséget, valami durva, nyers s visszataszító jelleget öltött és pedig sajnos, nemcsak egy pillanatra, hanem valami nyoma ennek megmaradt rajta. Éppen úgy, mint ahogy a szeretet minden gyöngéd szava, a tisztelet minden nemes megnyilvánulása megmarad valamikép az ember lelkében, vagy amint minden egyes tornagyakorlat erősít egyet azokon az izmokon, amelyek végbevitték.“ (Az élet művészete 207. o.)

Linkoln, az amerikai elnök, egy alkalommal kilovagolt és egy disznót látott, amely már-már belefutott egy mocsárba és hiába igyekezett szabadulni. Az elnök leszállt lováról és kisegítette a disznót, emellett persze egészen összepiszkolódott. Az eset közismertté vált és mindenki csodálkozott, hogy egy elnök hogy okozhatott magának annyi fáradságot egy disznó miatt. *Linkoln* ezt felelte: „Nemcsak a disznó kedvéért tettem, hanem saját magamért is.“

Minden tettünknek megvan ez a visszaható ereje lelkünkre, jellemünkre, de leginkább nemesít, erősít a céltudatos, kitartó, vidám kötelességteljesítés. Vigyünk lelket a legkisebb kötelességünkbe is, hogy legyen ereje minél gazdagabban visszatérni hozzánk.

Ne gondoljuk, hogy azok a diákkötelességek csak olyan értéktelen apróságok, amelyek elmulasztása, vagy kijátszása nincs semmi hatással mireánk.

Michelangelót meglátogatta egyik művésztársa és nagy csodálkozására még mindig ugyanannál a munkánál találta és szemrehányóan megkérdezte: „De hiszen a munkád nem halad semmit előre!“ „De igen — felelte a mester — sokat igazítottam rajta. Itt egy izmot jobban kidomborítottam, emiatt több lágyágot tüntettem fel, ott a szájnak erőteljesebb kifejezést adtam.“ „Hiszen ez csupa kicsiség!“ „Mindenesetre kicsiség, de a kicsiségekből jön létre a tökéletesség és a tökéletesség bizony nem kicsiség!“ Ennyi szellemet lehelt alkotásaiba Michelangelo, de azért is lett az évezredek egyik legnagyobb művésze.

De még ha nem is volna apró kötelességeink végrehajtásának ily felbecsülhetetlen hatása jellemünk kialakulására, egy következménye mindenkor megmaradna. A mi kötelességteljesítésünk Isten akaratában gyökerezik. Mi tudjuk, hogy Isten az, aki ránkította a kötelességeket önmagunkkal, embertársainkkal, Istennel szemben. És ezt egykor számonkéri tőlünk Ő, aki minden legkisebb tettünkről is tudomást szerez. Úgy kell tehát gondolkodnunk, mint annak a kölni kőfaragónak. Mikor *Jörgensen*, a híres dán költő, a kölni dóm tornyára felment, a szédületes magasságban egy kőfaragót talált, aki nagy gonddal egy keresztrózsa kidolgozásán fáradozott s megszólította: „De, jó ember, mit fárasztja magát annyira, hisz úgysem látja alulról senki a finom munkáját.“ „De látja az Isten!“ volt rá a válasz.

Mennyi tartalmat ad kis tetteinknek is e a gondolat: lát az Isten! De mennyi kinccsel gazdagítja egyszersmind lelkünket, jellemünket ez az eljárás! *Zeuxis* ókori festőt is ez a gondolat lelkesítette kiváló munkásságra: „Én egy örökkévalóságnak dolgozom.“

A kötelességteljesítésnek az a nagy hatása is van a jellemre, hogy örömet szerez s ezáltal szebb és nemesebb jellemet hoz létre. *Edison*, a föltaláló, öreg korában nyíltan bevallotta: „A legnagyobb boldogságot nekem a munka szerezte. Laboratorumaimban és műhelyeimben töltöttem a legboldogabb órákat.“

Nelson, ama híres tengeri hős, 1805. okt. 21.-én e megnyugtató szavakkal hunyta le szemét: „Hála Istennek, megtettem kötelességemet!“

Egy templomban őriznek egy régi festményt, amelyen egyes életpályák vannak feltüntetve. Ott áll a pápa teljes főpapi díszben ezzel az aláírással: „Én kormányozlak mindnyájatokat.“ A hadvezér sisakkal és karddal, mondja: „Én védlek mindnyájatokat.“ A földműves ekéjével: „Táplállak benneteket.“ Alul vigyorog az ördög és tolja targoncáját s e szavak olvashatók: „Én pedig elviszlek valamennyiteket, ha nem teszi mindegyik a kötelességét.“

Ez a nagy gondolat, hogy az örökkévalóságért dolgozzon, hogy legkisebb tettem is örök értékű lehet, állhatatosságra, kitartásra fog minket sarkallni. Nemcsak egy hétig fogjuk kötelességeinket lelkiismeretesen teljesíteni, nemcsak akkor, amikor elmulasztásuk közvetlenül kellemetlenséget szerezhet nekünk, nemcsak akkor, amikor jókedvünk van, hanem megszakítás nélkül, állhatatosan kitartunk őrhelyünkön, mint a Pompeübeli római katona, aki ott állt az őrhelyén akkor is, mikor a tűzhányó Vezuv már izzó hamut szórt a fejére és forró láva hömpölygött az utcákon és ember, állat menekült a veszedelem elől. Talán a tömeg, a társaid, a környezeted másképp gondolkodik és cselekszik, te tarts ki az itt vázolt elvek mellett. Legyen a jelszavad: *Etsi omnes, ego non*. Ha valamennyien más útra térnek, én nem, én kitartok a kötelességteljesítésben. Már *Széchenyi* is erre buzdítja fiát, mikor így ír neki: „Nemes emberré és honfivá úgy válhatsz, ha a) testedet tiszta erkölcsökkel, mértékletességgel és célszerű, a józan belátásra alapított életmóddal *vas kitartásra* nevelled; b) magadat pedig, — lelki tulajdonságaidat értem — bölcsességben és gondolkodásban — *szünet nélkül* gyakorlod.“ (Döbl. Hagy. III. 836.)

Így tett a 14 éves *Dániel*, akit Nabukodonozor király Babilonba vitt, hogy a királyi hercegekkel együtt neveltesse. A királyi asztalról vitték fürge rabszolgák neki és három társának a jóízű falatokat. De *Dániel*nek erős volt elhatározása: Én hű maradok Isten törvényéhez és nem ízlelem meg a titlott ételt. És bátran szólt az udvarmesterhez: „Nem akarunk vétkezni tiltott ételek által, adj nekünk csak főzeléket és vizet.“ És a márványpaloták dőzsölése, mulatozása közt is tiszta maradt a lelkük. De persze ez az ifjú az a *Dániel*, aki az oroszánketrecben a kiéheztetett fenevadaktól sem rettent meg.

Akarj!

Még egy hatalmas eszköze van az önnevelésnek, s ez: az erős, elszánt akarás. Mert jól mondja ismét *Széchenyi*: „Jól lovagolni, jól labdázni és úszni, verset faragni, — az mind semmi; a fő: férfinak lenni és *erélyesen akarni*.“ (Napló I. 235.)

Mindenütt, ahol a világtörténelemben nagyot alkottak, ott az erős akarat ülte diadalait. Amerikát nem fedezte volna fel *Kolumbus*, ha nem küzd le férfias eréllyel minden akadályt; a levegőt nem szelnék a repülőgépek, ha merész elhatározással nem szálltak volna fel a földtől az úttörők.

De így van ez a lelkiek terén is. Ha nagyot akarsz alkotni lelkedben, ha szép jellemet akarsz magadban kivésni, ily határozott, elszánt akarással fogj mindenkor munkába. *Aquinoi Szent Tamást* megkérdezte egykor a nővére, hogyan lehetne szentté. És ez a nagy szent, nem azt ajánlotta neki, hogy

bőjtöljön, sanyargassa testét, éjjeleken át imádkozzék, hanem csak azt mondta: „Akarj!” Akarj szentté lenni és a fél utat a tökéletesség felé máris megtetted. Tehát ne csak úgy félig-meddig, immel-ámmal akarj, mert az a lagymatagság nem vezet célhoz. *Széchenyi* meghagyta a fiának, hogy olvassa el naponkint a kis Pantheont. Béla ezt válaszolta: „Az a szándékom, hogy mindennap megteszem.” Erre írta az atya: „Ebből a válaszból egészen tisztán láttam, hogy nem fogod teljesíteni a kívánságomat.” Tényleg, az ilyen akarom is, nem is elhatározás nem ér célt sohasem. Tehát akarni kell, ha nagyot akarunk.

És ha ily akaras mellett sem sikerül a dolog. Akkor újból és ismételten kell akarni és újból megújítani elhatározásodat, és újból a győzelem reményében neki látni a munkának. *Tamerlan*, tatár hadvezér, egy vereség után reményét veszítve, búsan üldögélt egy erdőszélen. Szomorú tekintete egyszer csak egy kis hangyára esik, amely egy kis fadarabkát cipelt a domboldalon felfelé. De súlyos a teher, a kis hangya vissza-visszaesik a terhével együtt. Azonban a kis állat nem nyugszik. Valahányszor visszagurul, mindannyiszor talpra áll, megragadja a kis fadarabot és újból nekiindul a lehetetlennek látszó kapaszkodásba és végre mégis csak feljutott a dombtetőre. A kis hangya kioktatta *Tamerlant*, s így gondolkodott: Ez a hangya csak egy parányi állat, te pedig férfi vagy! Új munkakedv szállja meg keblét, új elhatározás acélozza izmait és sikeresen eléri a célját.

Csak az nyeri el a babért, aki mindvégig állhatatosan fárad és küzd.

Tudom, nem egy nehézség fog utadba gördülni a vázolt remek jellem kialakításában. Majd környezeted más példája fogja lelohasztani lelkesedéset, majd a magad gyöngesége veszi el kedvedet, majd a látszólagos siker-telenség ránt le eszményi törekvésed magaslatáról. Mindez ne gátoljon a halál-ig kitartó előretörtetésben a jobb élet után. Talán csüggedni fogsz olykor, ha a magad erejét veted latba, de nekünk oly segítő társunk van, aki azzal biztat bennünket: Ne félj, én legyőztem a világot és minden akadályt, mely a haladás útját elállja. Rendületlen bizalom az Úr Jézus segélyébe lelkesítsen munkára.

Mielőtt a középkorban a lovagok a csatába vonultak, a templom oszlopainál fenték kardjukat. Önbizalmuk és Istenbe vetett bizalmuk diadalra vezette őket.

Szent Pál apostol, aki ugyancsak ezer veszéllyel küzdött a hit elterjesztésében, mégsem csüggedt el, hanem rendületlen bizalommal ismételte: *omnia possum* — mindenre képes vagyok, — de nem a maga erejéből, hanem — „in eo, qui me confortat”, hanem azzal, aki engem erősít, Jézussal.

Mikor b. é. királyunk, *I. Ferenc József* 1869-ben a Szentföldről visszafelé hajózott és hajóját a vihar Jaffa sziklás zátonyainál szétroncsolással fenyegette, oda kiáltott neki az arab kormányzó: „Ne félj, nagy szultán, én Musztafa veled vagyok!”

Micsoda bizalomnak kell tehát megszállnia a mi lelkünket életünk viharzó tengerén, mikor az Úr Jézus biztató hangja túlharsogja a tomboló hullámokat: „Én veletek vagyok a világ végeztéig.”

Legyen tehát meggyőződésedből fakadó jelszavad: Előre, kiolthatatlan bizalommal előre a jellemalakítás útján egy jobb, szebb és boldogabb élet felé!

Cséfalvy Nándor J. t.

igazgató.

A gimnázium tanári kara.

A) Főhatóságok:

A pécsi Pius-alapítványi Jézustársasági kath. gimnázium fenntartója a Pius-alapítvány. Az alapítvány jogi képviselője: *Csávossy Elemér* J. t. magyar rendtartományfőnök, Budapest, VIII., Mária-utca 25. Tanulmányi tekintetben az intézet a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium és a székesfehérvári tanker. kir. főigazgatóság vezetése alatt áll. Vallás- és közoktatásügyi miniszter: *Klebelsberg Kunó gróf dr.*; a miniszteriumi középiskolai ügyosztály főnöke: *Vajdinger Gyula dr.*, miniszteri tanácsos, Budapest, V., Hold-utca 16.; a székesfehérvári tankerület főigazgatója: *Vass Bertalan dr.*, Székesfehérvár. Püspöki biztos: *Romaisz Ferenc*, praelatus-kanonok.

B) A rendes tanárok tantárgyai:

Somogyi Jenő, J. t. áld., házfőnök, r. hittanár, az internátus kormányzója, tanította a hittant az I. A), I. B), IV. A), IV. B), V. és VIII. osztályban heti 12 ó. — T. é. sz.: 2.

Cséfalvay Nándor, J. t. áld., a gimnázium igazgatója, a Segélyző-egyesület vezetője, a tanári-, ifjúsági és kölcsönkönyvtár őre, tanította a latin és görög nyelvet az V. osztályban heti 11 ó. — T. é. sz.: 13.

Adamszky Andor, J. t. áld., r. t., a rajzsztár őre, az V. o. főnöke, tanította a mennyiségtant az V., a rajzoló mértant a IV. A), IV. B), rajzot az I. A), I. B), II. A), II. B), III. A), III. B) osztályban heti 19 ó. — T. é. sz.: 7.

Alaker István, J. t. áld., h. hittanár, tanította a hittant a II. A), II. B), III. A), III. B) osztályban heti 8 ó. — T. é. sz.: 2.

Baják Mihály, J. t. áld., r. t., a filológiai sztár őre, a III. B) osztály főnöke és nyelvészeti körének vezetője, tanította a magyar, latin, német nyelvet és földrajzot a III. B), a görög nyelvet a VIII. osztályban heti 19 ó. — T. é. sz.: 5.

Buzna Viktor J. t. áld., r. t., a Pius-internátus főfelügyelője, tanította a magyar és latin nyelvet az I. A) osztályban heti 11 ó. — T. é. sz.: 16.

Csefkő József, világi, szkv. t., tanította a magyar nyelvet az I. B), a német nyelvet a IV. A), IV. B) és VII. osztályban heti 14 ó. — T. é. sz.: 1.

Csokonay Sándor, világi, r. testnevelési tanár, a tornaszertár őre, a Pius-Testgyakorlókör vezetője, tanította a testgyakorlást az I—VIII. osztályban heti 24 ó. — T. é. sz.: 8.

Drebitka Ferenc, J. t. áld., r. t., ifjúsági hitszónok, a VI. o. főnöke, tanította a hittant a IV. és VII., a latin és görög nyelvet a VI. osztályban heti 14 ó. — T. é. sz.: 31.

Doroszlai Sándor, világi, okl. h. t., tanította a mennyiségtant az I. A), III. B) és VI., a fizikát a VII. osztályban heti 18 o. — T. é. sz.: 3.

Gyenis András, J. t. rendtag, óraadó t., a II. B) o. főnöke, az I. B) és II. B) nyelvészeti körének vezetője, tanította a magyar nyelvet és földrajzot a II. B), a latin nyelvet az I. B) és II. B) osztályban heti 19 ó. — T. é. sz.: 2.

Hauer Ferenc, J. t. áld., r. t., a földrajzi- és tört. szertár és éremtár őre, tanította a történelmet a IV. A), IV B)—VIII. osztályban heti 20 ó. — T. é. sz.: 19.

Hörl Gyula, J. t. áld., r. t., értekezleti jegyző, a szépirodalmi kör elnöke, a VIII. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet az V—VIII., a latin nyelvet a VIII. osztályban heti 16 ó. — T. é. sz.: 36.

Mezey Gergely, J. t. áld., r. t., a IV. A) o. főnöke és nyelvészeti körének vezetője, tanította a magyar és latin nyelvet a IV. A) és IV. B) osztályban heti 20 ó. — T. é. sz.: 11.

Pinzger Ferenc, J. t. áld., r. t., a termr- és kémiai szertár őre, tanította a földrajzot a II. A), a természettudást II. A), II. B), IV. A), IV. B), VI., az egészségtant a VII. osztályban heti 18 ó. — T. é. sz.: 19.

Polonyi Ferenc, J. t. áld., r. t., a III. A) o. főnöke és nyelvészeti körének vezetője, tanította a magyar, latin, német nyelvet a III. A), a történelmet a III. A), III. B) osztályban heti 19 ó. — T. é. sz.: 4.

Riegl Sándor, J. t. áld., r. t., a fizikai szertár őre, a IV. B) o. főnöke, tanította a mennyiségtant a IV. A), IV. B), VII., VIII., a fizikát a III. B) és VIII. osztályban heti 17 ó. — T. é. sz.: 33.

Spreitzer Péter, J. t. áld., r. t., a II. A) o. főnöke és nyelvészeti körének vezetője, tanította a magyar, latin nyelvet a II. A), a német nyelvet a II. A), VI., VIII. osztályban heti 19 ó. — T. é. sz.: 28.

Thluskó Mátyás, J. t. rendtag, óraadó t., az I. B) o. főnöke, tanította a mennyiségtant az I. B), II. A), II. B), III. A), a fizikát a III. A) osztályban heti 20 ó. — T. é. sz.: 2.

Velics Miksa, J. t. áld., r. t., a nagyobb és kisebb Máriakongregáció prézese, a VII. o. főnöke, tanította a latin és görög nyelvet a VII., a német nyelvet a II. B) és V. osztályban heti 16 ó. — T. é. sz.: 9.

Zborovszky Ferenc, J. t. áld., r. t., a Pázmány bölcselő-kör vezetője, az I. A) o. főnöke, tanította a földrajzot I. A), I. B), III. A), a természetrajzot az I. A), I. B), V., a bölcséleti előtant a VIII. osztályban heti 18 órában. — T. é. sz.: 6.

C) *A rendkívüli tárgyak oktatói:*

Horváth Mihály, intézeti karmester, tanította a kötelező éneket az I. A), I. B), II. A), II. B) osztályban heti 4 órában, a műéneket heti 3 órában. — A német társalgást vezette heti 2 órában *Somogyi Jenő*, *Spreitzer Péter*, *Gyenis András*. — A francia nyelvet tanította heti 2 órában *Keller János*, J. t. rendtag, intézeti felügyelő; az angol nyelvet és gyorsírást heti 2—2 órában *Vargha László*, J. t. rendtag, intézeti felügyelő. — A Pius-internátusban hegedűt tanítottak: *Toperczer József*, *Volini Ferenc*; zongorát *Hajsinek Rezső*, *Niedermayer János*, *Domosvay József*, csellót *Niedermayer János*, fuvóhangszereket: *Sonhalter Henrik*, *Zejda Ferenc*, *Schönwälder Miklós*.

D) *Más vallású hitoktatók:*

Sallay István, ref., *Geyer Zoltán*, ág. hitv. ev., *Hoch József* és *Schwartz Samu* izr.

E) *Segédszemélyzet:*

Iskolaszolga: *Földvári Ottó*, szolgál 5 év óta.

A tanári kar közművelődési, irodalmi és lelkipásztori tevékenysége.

A tanári kar legtöbb tagja a városi és környékbeli plébániákon sűrűn fejtett ki kisegítő lelkipásztori munkásságot sz. beszédek, lelkigyakorlatok tartásával és gyóntatással. Lelkigyakorlatokat adtak: *8 napon át: Somogyi Jenő* Egerben és Sopronban; *Adamszky Andor* Bölcskén; *Alaker István* Pécssett és Sopronban; *Baják Mihály* Dombóváron és Siklóson; *Drebitka Ferenc* Budapesten; *Hauer Ferenc* Szabadkán, Újvidéken és Veszprémben; *Mezey Gergely* Battonyán és Szegeden; *Pinzger Ferenc* Sopronban; *Spreitzer Péter* Félegyházán; *Velics Miksa* Sopronban. — *3 napon át: Somogyi Jenő* Váczon, Budapesten; *Drebitka Ferenc* Pécssett (3 ízben), Esztergomban; *Hauer Ferenc* Budapesten, Szentgotthárdon, Dombóváron, Pécssett; *Mezey Gergely* Mezőkövesden, Szekszárdon; *Pinzger Ferenc* Füzesgyarmaton; *Polonyi Ferenc* Pécssett (3); *Riegl Sándor* Pécssett; *Spreitzer Péter* Mohácson; *Velics Miksa* Pécssett; *Zborovszky Ferenc* Szegeden és Szekszárdon. — *Szentbeszédeket* tartottak: *Somogyi Jenő* Pécssett minden vasár- és ünnepnap; *Adamszky Andor* Belvárdon, Hásságyon, Szulimánban, Hetényben, Vörsön; *Baják Mihály* Olaszon; *Drebitka Ferenc* Pécssett; *Mezey Gergely* Püspökpusztán; *Polonyi Ferenc* Kaposvárott, Vásárosdombón. — A tanári kar tagjai 8 kongregációt vezettek. — *Ismeretterjesztő előadást* tartottak: *Pinzger Ferenc* Mohácson az állatok szín- és alakmájmolásáról; *Zborovszky Ferenc* Pécssett és Mohácson a csillagos ég csodáiról, Nagykanizsán pedig az őskőkori emberről; *Riegl Sándor* 10 csillagászati estélyen magyarázta a VIII. o. tanulóknak a csillagos ég remek csodáit; *Polonyi Ferenc* vetített előadásokat tartott Svájcra, Wienről, Salzburgról, Münchenről. — *Irodalmi működést* fejtettek ki: *Cséfalvay Nándor* igazgató, szerkesztette a Szülők Lapját és a Mecsek Alján c. intézeti lapot; *Mezey Gergely* több lapba és folyóiratba írt verseket és értekezéseket; *Hörl Gyula* kisebb értekezéseket és költeményeket egyes lapokba; *Riegl Sándor* szerkesztette a magyarországi naptárok számára a csillagászati adatokat; *Pinzger Ferenc* kiadta a Magy. Tud. Akadémia kiadásában Hell Miksa Emlékezete c. művének II. részét: Hell Miksa levelezése, több cikket írt folyóiratokba; *Zborovszky Ferenc* könyvet adott ki ezen címen: Az őskőkor embere, kultúrája és vallása; *Gyenis András* írt néhány cikket és lefordított egy színdarabot. *Csokonay Sándor* a Levente-egyesület ügyvezető igazgatója.

Az intézet működése.

I. Értelmi nevelés.

1. **Változások a tanári karban.** Jézustársaságának magyar rendfőnöke *Buzna Viktor*, rendes tanárt, Kalocsáról Pécsre helyezte, *Csefkő József* és *Doroszlai Sándor* világi tanárokat pedig helyettes tanároknak nevezte ki az intézethez, *Pércsich Vince* r. tanárt egészségi szempontból egy évre szabadsággal, *Vukov János* r. hittanárt kinevezte tartományfőnöki titkárnak Budapestre.

2. **A tananyag.** A tananyagot a gimnáziumi hivatalos tanterv, a reá vonatkozó utasítások és a fiúközépiskolák új tanterve (VKM. 80.000/1924.) szabja meg. Ezek alapján elvégeztük a tananyagot az I., II. és III. osztályban az új gimnáziumi tantervnek megfelelően.

3. **A tanulók felvétele** július 1. és 2.-án, továbbá szept. 13. és 14.-én történt. Felvételt nyert 592 rendes és 15 magántanuló. A rendes tanulók növekedése az előbbi tanévhez képest 18.

4. **A tanév megnyitása és bezárása.** Szept. 15.-én tartottuk a *Veni Sancte* istentiszteletet, melyre törvényolvasás és magyarázás következett. 16.-án megkezdődtek a rendes előadások és zavartalanul folytak június hó 15.-ig. Június hó 17.-én voltak a hittani összefoglaló ismétlések méltóságos *Romaisz Ferenc*, praelatus kanonok, püspöki biztos úr elnöklése alatt. Június 18—24.-ig összefoglaló ismétlések a többi tárgyakból. A VIII. o. május hó 10—15 közt tartotta az összefoglaló ismétléseket. Június 29.-én évvégzés és az értesítők kiosztása.

5. **Értekezletek.** Az alakuló értekezletet aug. 29.-én tartottuk; a mód-szerest szept. 19.-én és febr. 8.-án. Az elsőn *Spreitzer Péter* arról tárgyalt, hogyan lehet fokozni a tanulóknál a szorgalmat, a másodikon pedig *Baják Mihály* a tanári tekintély alappilléreiről értekezett. Az ellenőrző értekezlet nov. 24.-én és ápr. 27.-én volt.

6. **A tanítás eredménye** elég jónak mondható, amennyiben felsőbb osztályba léphet 537 (91·3%), egy tárgyból bukott 35 (5·9%), kettőből 6 (1%), több tárgyból 12 (2%). Tehát összesen bukott 53 (8·7%).

A tanulás eredményét kiválóan előmozdította a Jézustársasági iskolákban évszázadok óta kitűnően bevált pedagógiai elvek alkalmazása: a nemes versengés (aeumlatio), a leckék mindennapi számonkérése, a táborrendszer, a tábori verseny (concertatio), a tehetségesebb tanulók külön foglalkoztatása önszorgalmi munkával, úgyszintén a künnlakó tanulók pontos ellenőrzése a szorgalmi időben. Ezt a fontos hivatalt az idén *Baják Mihály* és *Adamszky Andor* tanárok vállalták.

7. **Látogatások.** Február 6—13. *Csávossy Elemér* S. J. tartományfőnök látogatta meg az intézetet.

Febr. 14—18. *Vass Bertalan dr.*, tank. kir. főigazgató hivatalos látogatását tartotta az intézetben.

Május 10.-én *Bohn Ferenc dr.*, testnevelési szakfelügyelő úr látogatta meg a tornaórákat.

II. Az ifjúság önművelődése.

1. **A Pázmány-Önképzőkör** az V—VIII. osztály tanulóiból alakult. Hörl Gyula tanár vezette. Elnöke: *Vesztergombi János* VII. o. np., jegyzője: *Weichsl János* VII. o. t. Ügyvivők: *Vesztergombi György* VII. o. t., *Rudnay András* VI. o. P. i., *Varga Béla* V. o. t.

Az irodalmi kör célja: a nemzeti hazafias szellem és nyelv ápolása, a stílus művelése, a szabad, bátor és ügyes fellépés gyakorlása. Erre a célra törekedtek a körnek tagjai irodalomtörténeti, társadalmi, történeti, szépirodalmi és hazafias tárgyak érdekes és tanulságos feldolgozásával, költemények írásával és megbíráásával, szónoki beszédek kidolgozásával és előadásával, változatos szavalatokkal. Áthatotta e működést a hazaszeretet nemes érzelmének ébrentartása és a komoly munkában való ápolása.

Az alakuló és záróülésein kívül volt 17 rendes ülés, 3 díszülés: október 6.-ának emlékére, január 23.-án a mohácsi gyásznapi emlékére és a március 15.-iki nemzeti ünnep. A különféle szereplések száma a százat meghaladta. A sikerültebbek közé tartozik a 6 szónoki beszéd, 8 tanulmány, 3 értekezés, 19 változatos tartalmú és ügyesen szőtt elbeszélés. Kitüntek munkásságukkal *Vesztergombi János*, *Weichsl János*, *Katona Ferenc* fn. és *Takács Károly* VII. o. tanulók.

Pályadíjakat tűztek ki: *Dr. Kiss Aurél*, főügyész úr, 10 K-ás aranyat tűzött ki annak, aki a legtisztább magyarsággal ír. Megnyerte: *Brunner Endre* VIII. o. t., 10 K-ás aranyat pedig egy történelmi tételre. Megnyerte *Szabó Ernő* VI. np., e című értekezésével: A kereszties háborúk hatása.

Dr. König József úr 4 drb. 10 K-ás aranyat küldött egy hittani, egy magyar és egy latin tárgyú dolgozat jutalmazására. A hittant elnyerte: *Topp János* VI. o. np. Tétele volt: Az örökkévalóság gondolatának hatása az erkölcsi életre. A magyart: *Tolnai István* VII. o. np. Tétele: Melyik pálya ajánlható az érett ifjaknak Csonka-Magyarországon? A latint: Fordítás latinból magyarra: *Brand Imre* VIII. o. P. i. és *Vesztergombi György* VII. o. t.

2. **A Pázmány-Bölcselekör** tagjai a VIII. osztály tanulói. Célja a keresztény bölcselet legfontosabb problémáinak megismertetése és megvitatása. Vezetője *Zborovszky Ferenc* S. J. tanár, elnöke *Brunner Endre* Pi. és titkára *Harrai Gyula* np. volt. Az alakuló és záró gyűlésen kívül 16 rendes gyűlést tartott, amelyen egy-egy korszerű bölcseleti, hitvédelmi, természet- vagy társadalomtudományi kérdést vitattak meg. Az átvett kérdések a következők voltak: a lélek szellemi állag; a lélek halhatatlan; a test és a lélek egyesülése; a lélek eredete; az emberiség eredete; a világ eredete; a megismerés problémája; a növényi élet bölcselete; az állati élet bölcselete; a panteista monizmus; az élet problémája; a célszerűség; ipari és agrárszocializmus; a feminizmus; a zenei esztetika; hipnotizmus és spiritizmus.

3. **Nyelvészeti körök.** Hogy a szorgalmasabb és jobb tehetségű tanulók a tanterv által kötelezően előírt tananyagot fölül is gyakorolhassák magukat, az alsó osztályokban külön nyelvészeti körökbe tömörültek.

a) I. B) o. A kör elnöke: *Hajdók János*, jegyzője: *Borza I.* A tagok száma 25. Az év folyamán volt 16 rendes és 2 díszgyűlés. Serényen folyt a concertálás. Foglalkoztak szavalással, leírással, elemzéssel, fordítással, tartalom elmondásával.

b) II. A) o. A kör elnöke: *Szabó László*, jegyzője: *Kaufmann J.* A tagok száma 24. Volt 18 rendes és 2 díszgyűlés. Hetenkint egy-egy órát szenteltünk magyar szavalásra, párbeszédnek, latin-magyar-német közmondások előadására. Nagy buzgósággal folyt a versenyzés (concertatio) a római és a pun tábor közt.

c) II. B) o. A kör elnöke: *Hoffmann Ádám*, jegyzője: *Kovács Gy.* A tagok száma 25. Volt 20 rendes és 2 díszgyűlés. A gyűlés tárgya volt: szavalás, fordítás latinból magyarra és viszont, concertatio az igeragozásból. Többen kitűntek a *szavalásban*: Mihaljovits T., Magyar, Hoffman A.; *fordításban*: Hoffmann Á., Kovács Gy., Mészáros I., Rezsnyák K., Mostbacher I., Oszetzky T., Scheibli K., Hadobás P.

d) III. A) o. A kör elnöke: *Kretter Rezső*, jegyzője: *Megyeri Károly*. A tagok száma 16. A gyűléseken serényen foglalkoztak latin és német fordítással s ebben a tekintetben különösen kitűntek: Kretter R., Roszprim P., Megyeri K. Legjobb szavalók voltak: Kubinyák K., Bene L. Ex abrupto fordításban elsőrangú volt Kretter R.

e) III. B) o. A kör elnöke: *Sztreho György*, jegyzője: *Molnár Lajos*. A tagok száma 26. Rendes gyűlés volt 16; díszgyűlés 2, ezen a tanár urak és a t. szülők is megjelentek. Fordításokon és versenyeken kívül a tagok a szavalásban és a fogalmazásban buzgólkodtak. Különös súlyt helyeztek az irredenta versekre. Legjobb szavalók voltak: Tóth I., Balog S., Jobbágy K.

f) IV. A) és B) o. A kör elnöke: *Baitz Tivadar P. i.*, jegyzője *Csengery László*. A tagok száma 35. Rendes gyűlés volt 16, köztük egy szavalati verseny gyűlés. Kisebb latin és magyar beszédek, fordítások, elbeszélések, leírások, párbeszédok és versenydolgozatok voltak gyűléseink tárgyai. Hazafias és vallásos tárgyú költemény minden gyűlésen szerepelt. Igen ügyesen szavalt: Biró Dezső, Szijács Sándor, Csengery László, Kram Béla, Várady Gyula. A latin fogalmazásban kivált Baitz Tivadar Pi. Igen szép eredeti dolgozatokat készítettek Szily László Pi. és Schmidt László Pi.

4. Magánszorgalmi tevékenység.

a) I. A) o. *Magyar dolgozatokat* készítettek és könyv nélkül tanultak elismerésre méltó buzgósággal: Kingl M., Kuluncsics J., Kraemer J. — *Szavalásban* kitűntek: Kraemer J., Krenedits S., Kingl M., Veisz J., Székely J., Szugfill J., Tóbiás J. — *Magyar-latin fordításban* jelesebbek ezek: Kraemer J., Kingl M., Paleszter F., Veisz J., Farkas P. — *Szorgalmi rajzokat adtak be*: Hübler A. (15 drb.), Virovác (15), Klaiics J. (13), Krämer J. (10), Waszner J. (9), Szeibert Tibor (7), Jónás M. (10), Paleszter F. (6), Veress J. (6).

b) I. B) o. *Latinban* egyes szócsoportokat mondtak föl, önállóan mondatokat fordítottak: Hajdók J., Sándor J., Schütz J., Borza J., Frauenhoffer A., Albert J. — *A mennyiségtanban* példákat dolgoztak ki: Hajdók J. (600), Szolga A. (300), Juhász J. (270), Sándor J. (300), Schütz J. (250). Frauenhoffer A. (275) és még több más fiú. — Magánszorgalomból több *rajzot* készítettek: Frauenhoffer A. (6), Szabó J. (10), Szűcs S. (15), Varga J. (5), Kovács J. (6), Hajdók J. (11).

c) II. A) o. *Magyar nyelvben*: több költeményt tanultak be: Hetinác A., Bayer J., Bósz F., Nyessey J., Szabó L. — *Szabad dolgozatok* írásában kitűntek: Szabó L., Siklósi L., Szamohil T., Kaufmann J., Lendvay E., Odry P., Wolf L. — *Latin verseket és közmondásokat* mondtak fel: Bors D., Bósz F., Farkas B., Halász B., Mizera B., Siklósi L., Pap I., Weber P. — *Német mondásokat* tanultak be: Reisch A., Weber P., Hoffer J., Dervarics T., Kaufmann J. — *Német-magyar-latin közmondásokat* (2500) mondtak fel: Fritsch A., Hergenröder F., Reisch A., Weber P., Bósz F., Klotz J., Odry P., Dervarics T., Kaufmann J., Weber P. — *A mennyiségtanban* magánszorgalomból példákat fejtettek meg: Schurk J. (90 pl.), Graf S. (90), Bósz F. (80), Szabó L. (60), Siklósi L. (50), Weber P. (50), Odry P. (36), Kaufmann J. (30), Halász B. (30) és több más fiú. — *Szorgalmi rajzokat* készítettek: Wolf L. (10), Hoffer J. (4), Weber P. (4), Szászi J. (4).

d) II. B) o. *Magyar nyelvben* szabad dolgozatok írásában: Guba B., Kovács Gy., Márkly E., Rezsnyák K. — *Több költeményt* tanultak be: Kalk Sándor, Mihaljovits T., Mozsgai J., Ohnmacht J. — *Latin verseket*, közmondásokat mondtak föl: Hadobás P., Hoffmann Á., Kovács Gy., Mészáros J., Mostbacher J., Oszetzky T., Rezsnyák K., Scheibli K., Tengler O., Tóth József. — *A latin nyelvben* 3500 szót mondtak fel, az át nem vett olvasmányokat lefordították: Guba B., Hadobás P., Hoffmann Á., Kovács Gy., Oszetzky T., Scheibli K. — *A mennyiségtanban* kiváló szorgalmat fejtettek ki: Bengerno J. (50 pl.), Magyar Gy. (60), Rezsnyák K. (40), Scheibli K. (40), Váron K. (32) és több más fiú. — *Szorgalmi rajzokban* kitűntek: Antos J. (4), Gutjahr L. (4), Koó K. (4), Kramm J. (5), Scheibli K. (7), Váron K. (4), Hoffmann Á. (4), Ohnmacht J. (4).

e) III. A) o. *Önálló magyar dolgozatokat* készítettek: Czifra J., Szádoczky K., Mikó I., Kretter R., Kubinyák Károly. — *A mennyiségtanban* kiváló buzgóságot fejtettek ki: Czifra J. (200 pl.), Guth J. (200), Kiss Z. (255), Kovács J. (235), Megyeri K. (480), Szádoczky K. (520), Takács K. (270), Bodrogi L. (250) és még mások is. — *Művészi rajzból*: Wolf K. (12), Palka I. (8), Mikó I. (5), Krausz Gy. (4), Kakuk B. (4).

f) III. B) o. *A latin nyelvben* különösen kitűnt Tóth I., aki az át nem vett phaedrusi darabokat lefordította és 20 drb-t föl is mondott, azonfelül még a kis phaedrusi szótárt is (1000 szó) felmondta. Kitűntek még: Csonka L., Jobbágy K., Kis-Horváth J., Molnár L. és mások. — *A német nyelvben* kiváló dicséretben részesült Tóth I., aki 30 német darabot fejből elmondott. — *Mennyiségtanban* több példát kidolgoztak: Oszetzky E., Feule Gy., Tóth I., Sztrehó Gy., Bognár J., Molnár L., Jobbágy K. — *Művészi rajzban* magánszorgalmukkal kiváltak: Csonka L. (4), Bogár J. (6), Molnár L. (4), Feule Gy. (4), Kis-Horváth J. (4), Szinger J. (4), Tarr I. (5), Tóth K. (4), Steer Gy. (6).

g) IV. A) és IV. B) osztályban 1. *A Toldiból* 4—5 éneket mondtak fel: Biró Dezső, Michéli M. Pi., Ocsodál Ödön Pi., Rosos Ödön Pi., Schmidt László Pi., Szijács Sándor; Csengery László, Várady Gyula; 2. *A stilisztika legtöbb költeményét* (10—15 drb-ot), melyet nem vettünk át, felmondta: Biró D., Szijács S., Pink A., Schmidt L., Papilla L.; Várady Gy. 3. *A magyar klasszikusokból szálló igéket* (körülbelül 100 darabot) felmondott: Baitz T., Michéli M., Turóczy J., Schwáb A., Gründner S., Müller J. 4. *A legújabb kor költőiből* 5—5 költeményt mondtak fel: Biró D., Boros Ö.; Csengery L., Várady Gy. 5. *A magyar-latin fordításban* több hibátlan darabot nyújtott be: Baitz T., Gründner S. 6. *Latin szavak* és kifejezések, közmondások betanulásában kitűnt: Baitz T. (A Caesar szótárból 500 szót), Gründner S. (300), Várady (350); 7. *A német nyelvben* több száz szó és 10—12 olvasmány felmondásával kitűnt: Schmidt L., Schneider F., Várady Gy. 8. *Szorgalmi szabadkézi és geometriai rajzokat* adtak be: Sztrokay N. (6), Papilla L. (4), Frauenhoffer (4), Mayer J. (4), Bénics B. (4), Kóbor S. (2), Nagy F. (2), Erdélyi L. (2).

h) V. o. *A latinban* Ciceróból és Ovidiusból szebb részeket betanultak: Pulusz I. és Tóth György. *A mennyiségtanban* kiváló dicséretet érdemel *Miertl Miklós*, aki a tankönyvnek majdnem összes másodfokú egyenletét megoldotta. Buzgóságukkal kitűntek még: Bodó S., Szünder K., Stocker L., Szeiler I., Tóth Gy.

i) VI. o. *A mennyiségtanban* külön példákat dolgozott ki: Hauszmann János, Schultz Mátyás, Rully János.

j) VII. o. *A latin nyelvből* az iskolában át nem vett latin szövegnek magyarra való fordításában dicséretreméltó buzgóságot fejtettek ki: Czéh I., Gehringer Ö., Horényi K., Papp Gy., Serák F., Sudár D., Tolnai I., Takács K., Vesztergombi Gy., Vesztergombi J., Weichsl J. — *Német nyelvben* Hermann und Dorotheából, Niebelungenliedből, Heliandból, Gudrunliedből és más irodalmi művekből kisebb-nagyobb részleteket fordítottak:

Czéh J., Grund B., Katona F., Margitay J., Papp Gy., Takács K., Tolnai J., Vesztergombi Gy., Vesztergombi J., Oberitter Ö., Tandlmár L. — *Fizikai* példákat dolgoztak ki: Vesztergombi Gy., Tolnai J., Halász K., Czéh J., Takács K., Weichsl J., Csizék H. — *A mennyiségtanban* diligenciát nyújtottak be: Czéh J. (11), Dávid P. (7), Fernbach F. (16), Halász K. (50), Horényi K. (27), Oberitter Ö. (30), Papp Gy. (11), Ruttkay E. (6), Serák F. (8), Sudár D. (12), Takács K. (7), Tolnai J. (16), Vesztergombi J. (23).

k) VIII. o. *A mennyiségtanból* szépen sikerült szorgalmi dolgozatokat nyújtottak be: Dalos J. (13), Harrai Gy. (10).

5. Rajzkiállítás. A tanév végén az I—IV. osztály tanulói szép előmenetelről tanuskodó geometriai és szabadkézi rajzkiállítást rendeztek. A legjobbak jutalomban részesültek.

6. Csillagászati esték. Az elmúlt tanévben is azon voltunk, hogy a nyolcadik osztály tanulói a csillagos ég legnevezetesebb jelenségeivel és tünevényeivel megismerkedjenek. Tetemesen előmozdította törekvéseinket az intézeti háromhüvelyknyi refraktor javítása és kiegészítése, amelyet a müncheni Steinheil-cég eszközölt. A megfigyelési esték száma tíz.

7. Meteorológiai észleléseket 3 alsóbb osztályú növendék eszközölt. Ugyanezek napfoltészleléseket is végeztek. A meteorológiai észlelések a légnyomásra, maximalis és minimalis hőmérsékletre, szél sebességére és irányára és a csapadék mennyiségére irányultak.

8. Szünidei Pius-Kör. A kör célja: A helyben vakációzó tanulóink kirándulásait, játékait, szórakozásait rendezni, előmozdítani s ezenfelül a vakációi önképzőkörben szellemi továbbképzésre is alkalmat nyújtani. Vezetője: *Cséfalvay Nándor*, igazgató, ifjúsági elnöke volt: *Székely Gyula* I. é. bölcsész-hallgató, titkára: *Kayser Lajos* VIII. o. t. Rendezett a kör a tanárok vezetésével 9 egynapos kirándulást; a Balatonra egy kéthetést a felsőbb osztályúak és egy 3-naposat az alsóbb osztályúak részére. *Polonyi Ferenc* tanár 12 tanulóval kéthetes tanulmányútat rendezett *Ausztriába, Németországba, Svájcba*. Az önképzőkör tartott 7 rendes és egy díszülést és működését két szindarab előadásával fejezte be.

9. Énekkarunk 120 tagból állott ezen évben. Minden vásár- és ünnepnap szerepeltünk a szentmisén, ezenkívül az ifjúsági ünnepélyeken, szindarabokon, stb. Betanultunk és előadtunk 11 misét, 36 kisebb betétet, 9 világi jellegű dalt, illetőleg dalművet a következő szerzőktől: Liszt, Vierne, Widor, Franck César, Paladilhe, Demény, Horváth M., Gruber, Schweitzer, Griesbacher, Goller, Schumann, Croce, Palestrina, Perti, Vittoria.

10. Orchesterünk 45 tagból állott. Eredeti hangszerelésben előadtuk: Bizet: I. L'Alésienne Suite. Prélude. Adagietto. Gade: Nachklänge von Ossian. Wagner: Rienzi induló. Offenbach: Orpheus. Offenbach: Entre Acte és Barcarole a Hoffmann meséiből.

11. Fuvózenekarunk 42 tagból állott. Inkább a szabadban tartott ünnepélyeken, kirándulásokon szerepeltünk. Mohácson hangversenyt rendeztünk a kirándulással kapcsolatban. Betanult és előadott darabok: Éljen a haza, Hunyady, Zichy, Pius, Sólyom, Recece, Albrecht, Diák, Díszmenet indulók. Zrinyi-operából a Finale. Császár: Kúnok operájából Duett és Finale, Santa Lucia, Magyar népdalok, Bánk-bán operából egyveleg.

III. A művelődés eszközei.

1. **Tanári könyvtár.** Vétel: 1342 kötet, értéke 2209 P, a 45 folyóirat előfizetési ára 433 P. Ajándék: 171 kötet, 522 P értékben. Összes gyarapodás: 1558 kötet 3164 P értékben.

2. **Ifjúsági könyvtár.** Vétel: 307 kötet, értéke 102 P.

3. **Természettani szertár** gyarapodása: hordozható lágyvasampèremérő (Hartmann és Braun, Fta minta) 0–1 és 1–5. A mérési határokkal váltó- és egyenáram számára, tükörskálával és késmutatóval. — Ugyanazon rendszerű voltmérő 0–260 Voltig. A két műszer ára 321 P, Weinhold-féle fenéknyomás-műszer (115·5 P), Leybold-féle kisülési cső 18 P, Mach-féle kalorimeter 41 P, lencseállvány 76 P, Weinhold-féle fali heliosztat 171 P, Hartl-féle korong 180 P, Leibold-féle küvetta 27 P, Braun-féle elektrometer (3500 Volt-ig) 110 P, Simon-szaggtató 82 P, súlysorozat 38 P, kisebb műszerek, javítások 56 P. *Wolf Antal* úr más értékes adományon kívül a fizikai szertárnak egy finom, saját műhelyében készült, lágyvas-armaturát ajándékozott. Összes érték 1468 P.

4. **Természetrাজi szertár.** Ajándék útján való gyarapodás: Itt elsősorban és a legmélyebb hálával *Gebhardt Antal dr., a* dombóvári járásbiróság elnökéről kell megemlékeznünk, aki eddig is az intézetet 1075 fajt számláló bogárgyűjteménnyel ajándékozta meg. *Draskovich Iván gr.* egy kitömött indiai fácánnal és egy hermelinnel gyarapította a szertárt. *Dobján Jánosné* öngyűjtéséből néhány kitömött állatot küldött.

5. **Földrajzi szertárunk** két új térképpel, „Magyarország közigazgatási” és a legrégebb kultúrnépek térképével gyarapodott 64 P értékben. Több térképet vászonra vonva javítottunk.

6. **Éremgyűjteményünk** tanulóink buzgólkodása révén 311 darabbal gyarapodott; ezeknek a fele római érem. Különös érdeklődést és áldozatkészséget tanúsított *Rosos Ödön* IV. A. o. Pi. és *Sudár Dezső* VII. o. np.

7. **Filológiai és művészeti szertárunk** 29 szemléltető képpel bővült, melynek értéke a keretezéssel és üvegezéssel együtt 351 P.

8. **Rajzszerár.** Megszereztük a magyar stílú díszítő elemek című gyűjteményt és egyéb mintákat. A tanulók nagy buzgósággal hoztak különböző modelleket.

9. **A tornaszertár** gyarapodott két cipőszekrényvel (960 P), két öltözőpaddal (24 P) és két korlátkarfával (54 P). Összesen 1038 P értékben.

10. **Tanulmányi kirándulások.** Tanév közben Adamszky, Baják, Polonyi, Spreitzer és Tlucskó tanárok majdnem hetenkint vitték tanítványaikat sétára, játékra. A nagyszüneti kirándulásokról máshol történik megemlékezés. Ezeken kívül még a következő nagyobb kirándulásokat rendezték:

I. A) és I. B) osztályainak főcélja a vidék megismerése, megszeretése, földrajzi fogalmak és tények szemléltetése, a természetben folyó élet megfigyelése volt, továbbá a testgyakorlás és játék.

Az I. A) o. *Zborovszky Ferenc* vezetésével egésznapos kirándulást tett a Jakabhegyre.

Az I. B) o. *Tlucskó Mátyás* vezetése alatt félnapos kirándulást tett a Kisrétre, az Emil-pihenőre, a Szentkúthoz; egész napra elment a Jakabhegyre és a Remeterétre.

A II. A) o. *Spreitzer Péter* vezetésével kirándult a Mecsekre, Ürögre és Isten-kútjához; *Pinzger Ferenc* vezetése alatt meglátogatta a gyártelepet, a katakombákat, gyakrabban végzett sétákat Pécs közeli környékén természetrajzi szemléltetés céljából.

A II. B) o. *Gyenis András* vezetésével egész napi kirándulást tett Gyűdre, a Remeterétre, a Kölyukhoz; félnapit a Szentkúthoz, Isten kútjához, az üregi erdőbe üdülés céljából és a vidék tanulmányozására.

A III. A) o. *Polonyi Ferenc* szakavatott kalauzolása mellett kirándult Viganvára, Mecsekre, Jakabhegyre, Gyűdre, Siklósra, Harkányba, Pellérdre a halastavakhoz.

A III. B) o. *Baják Mihály* vezetése mellett szép kirándulást rendezett a Vöröshegyre, a Remeterétre, a Szentkúthoz, az ürögi erdőkbe és a kilátókhoz.

A IV. A) o. *Mezey Gergely* vezetésével történelmi kirándulást tett Szigetvárra.

A IV. B) o. *Riegl Sándor* kalauzolása mellett kirándult fél napra a Mecsekre, egész napra a Kölyukhoz, a Kozári vadászházhoz és a melegmányi forráshoz.

Az V. o. *Adamszky Andor* vezetése mellett a Vöröshegyen, Jakabhegyen, Remeteréten, Viganvárott, a pellérdi síkságon volt.

A VI. o. *Drebitka Ferenc* tanárral történelmi tanulmány céljából kirándult Szigetvárra és Harkányra.

A VII. o. *Velics Miksa* vezetésével fél napi kirándulást tett a Szentkúthoz és a Remeterétre.

A VIII. o. *Zborovszky Ferenc* kalauzolása mellett megtekintette Mecsek-szabolcs bányüzemeit.

Az *internátus* növendékei a rendes heti három sétájukon kívül nagyobb kirándulást rendeztek az intézeti felügyelők vezetésével Kantavárra, Harkányra és Gyűdre, a Jakabhegyre és Zsongorkőre, az ürögi erdőbe és Pécsváradra.

11. Művészeti és ismeretterjesztő előadások. Október 8.-án megtekintik az ifjúság egy része *Dabasi Kovács Gyula* képműállítását, október 16.-án a rádió-kiállítást, nov. 13.-án vetített képekben mutatja be *Vargha László*, felügyelő, Angliát és Skóciát, december 4.-én *Adamszky Andor* tartott előadást vetített képekkel Napoleonról, december 19.-én pedig e tárgyról: a levegő a kémiai ipar szolgálatában, január 12.-én *Krenevits Jenő* utazó előadása Abessziniáról és Egyiptomról 100 álló képpel és 4-felvonás filmmel, február 6.-án vetített képes előadás: a posta és a közlekedés története címen, március 2.-án a Nemzeti Színházban megtekintik az *Akárki* c. misztériumjátékot, márc. 12.-én *Bosnyák Gyula* színművész hazafias előadást tart, március 17.-én megtekintik a művészek képműállítását, április 2.-án *Herczeg Ocskay* brigadérosát a Nemzeti Színházban, március 27.-én meghallgatják a Pécsi Dalárda hatalmas *Beethoven* koncertjét. Április 21.-én *Balázs Andor* regös hazafias előadása Erdélyről, május 2.-án *Riegler Ernő* orgonahangversenye, május 20.-án megtekintik a *Kinoriport* sportfilmjét a párisi olimpiásról, május 3.-án dr. *Heim Pál*, egyetemi tanár, a gyermekklinika igazgatója, előadást tartott a VIII. o. tanulóinak a tiszta életről.

Évközben több filmelőadást rendeztünk, melynek tárgya irodalmi, történelmi, földrajzi, természettudományi és társadalmi volt. Kisebb vetítettképes előadást gyakran rendeztek a földrajz és történelem szaktanárai és az internátus felügyelői.

12. Ünnepeink. 1. Október 6.-án a Pázmány-Önképzőkör ünnepélyt rendez az aradi vértanúk emlékére. 2. December 8.-án: a kongregációk ünnepélye az Isten Anyja tiszteletére. 3. December 12.-én: ünnepi színelőadás Szent Alajos jubileuma alkalmából. 4. Január 6.-án: Missiók szindarab, írta *Gyenis András* S. J., rendezte *Tóth Mihály*, intézeti felügyelő. 6. Február 27.-én: farsangi estély. Színre került *Buzna Viktor* átdolgozásában és rendezésében „*Tutti-Frutti*, a főszakács“, *Reisz Elemér* int. felügyelő átdolgozásában és rendezésében pedig „A két igazgató“ c. vígjáték. 7. Március 26.-án: Beethoven-ünnepély. A nagy művészt ismerteti *Horváth Mihály* zenetanár. 8. Március 15.-én: hazafias ünnepély. Rendezte a Pázmány-Önképzőkör. 9. Május 15.-én *Hoffer Károly*, pécsi dalművész emlékére tartott dalünnepélyen résztvettünk.

IV. Vallás-erkölcsi nevelés.

a) **Vallásos élet.** Szilárd meggyőződésünk, hogy az ifjúság nevelése csakis vallás-erkölcsi alapon lehetséges. Ezért a tanári kar minden törekvése oda irányult, hogy a vallásos életet fejlessze, erősítse a lelkekben. Ezért az ifjúság résztvett az egyházi élet minden nevezetesebb mozzanatában. A jubileumi búcsú elnyerése céljából körmenetben két ízben meglátogatta a kijelölt négy templomot. November havában 3-napos komoly lelkigyakorlatot végzett, havonként járult kötelezően a szentségekhez, naponként hallgatott szentmisét. Március havában szent Józsefet, májusban az Isten Anyját, júniusban Jézus szentséges Szívét tisztelte különösebb módon azzal is, hogy óra előtt külön imát mondott tiszteletükre. Számosan végezték az első pénteki szent áldozást, sőt az összes növendékeknek körülbelül 45%-a napi áldozó.

b) **Kongregációs élet.** 1. *Kongregáció Maior.* Prézese: *Velics Miksa S. J.*, tisztikara: prefektus: *Brunner Endre VIII. o. t.*, asszisztensek: *Huth János VIII. o. t.* és *Gadó György VIII. o. t.*, titkár: *Náray-Szabó Iván VIII. o. t.* Tagjainak száma: 50, ebből rendes tag: 42, jelölt: 7, vendég: 1. — A rendes kápolnai gyűlés helyett havonként legalább egyszer tartottunk teremgyűlést apologetikus és aktuális kérdésekről. A Jézus-Szíve szakosztály folyóiratok terjesztésén fáradozott, a missziós szakosztály a külföldi missziókat támogatta. December 8-án ünnepséget rendeztünk az Immaculata tiszteletére az intézet dísztermében az egész ifjúság jelenlétében. Amint ebben az évben különös módon törekedtünk magunkban fokozni a szent Szűzanya tiszteletét és szeretetét, úgy másrészt a nem-kongregánisták közt is sikerült hívőket szereznünk abban az értelemben, hogy az egész ifjúságból 460-an vállalkoztak arra, hogy elmondanak naponként egy tized rózsafüzért Szűz Mária boldog országának eljöveteleért.

2. *Kongregáció Minor.* Prézese: *Velics Miksa S. J.*, tisztikara: prefektus: *Csengery László IV. o. t.*, asszisztensek: *Fichtner Oszkár IV. o. t.* és *Scheich János IV. o. t.*, titkár: *Szily László IV. o. t.* Tagjainak száma: 118, ebből rendes tag: 63, jelölt: 21, vendég: 34. — Az eucharisztikus szakosztály a nem-kongregánistákat a Jézus-Szíve eucharisztikus szövetségbe tömörítette 244 taggal és havi gyűléseivel és heti áldozásaival a gyakori áldozás és az Ima-apostolság szolgálatában állott. A missziós szakosztály a külföldi missziókat pártolta. December 8.-át a nagy kongregációval együtt ünnepeltük.

A missziós ügy rendszeres támogatását célozta a felsőbb osztályosok körében a Hitterjesztés egyesülete (a gyűjtés eredménye: 46·45 P), az alsóbb osztályosok körében a Szent Gyermekség egyesülete (a gyűjtés eredménye: 61·34 P). Azonfölül missziós célra begyűlt még 50·43 P s így az intézeti gyűjtés teljes összege 158·22 P.

c) **Fegyelem.** A tanári kar önfeláldozó vallás-erkölcsi munkájának köszönhető, hogy az iskolai fegyelem ez évben is jó volt. Az előforduló hibák, vétségek a megfelelő oktatás kíséretében kellő megfeddésben részesültek. E téren nagy segítségére van az iskolának, hogy a vidéki tanulók legnagyobb része internátusokban, szemináriumokban van elhelyezve, ahol az intézettel harmónikus, gondos nevelést nyernek.

d) **Szülői értekezlet.** Nagy fontosságot tulajdonítunk ezeknek az értekezleteknek, mert itt a tanári kar közelebbről megismertetheti felfogását, s a szülők megértőbb közreműködését biztosíthatja. Négy értekezletet tartottunk. Az elsőt az igazgató tartotta az éveleji törvényolvasással kapcsolatban, amikor kifejtette annak szükségességét, hogy a szülői ház is ismerje és gondosan végrehajtsa az iskolai törvényeket. E célból minden szülőnek átadtuk az iskolai fegyelmi szabályokat a Rendtartásnak idevonatkozó pontjaival, aminek átvételét

írásban igazolta a szülő. — *Október 10.-én* ismét az igazgató értekezett arról a kérdéstről, mi módon segítheti a szülői ház a gyermeket iskolai kötelességeinek teljesítésében. — *November 21.-én és március 20.-án Drebitka Ferenc* tanár az erkölcsi nevelésről beszélt általában, majd részletesen és kiemelte a diákerényeket és hibákat.

A szülői ház és az iskola szorosabb összekapcsolására és együttműködése céljából az intézet kétszer-háromszor évenként lapot fog kiadni e címmel: Szülők Lapja. Az első szám az Értesítővel egyidőben jelenik meg.

e) **Hazafias nevelés.** Amint a vallás-erkölcsi nevelés, ép úgy a hazafias is áthatotta nemcsak a tanítást, hanem az iskolaélet minden megnyilvánulását is: az önképzőkörök működését, az ünnepélyeket, kirándulásokat. De a tanári kar nem szünt meg eléggé hangsúlyozni, hogy a hazaszeretet nem merül ki mellveregetésben és éljenzésben, hanem komoly, önzetlen és önfeláldozó munkát követel. Hazafias istentiszteleteken mindenkor megjelentünk: *Horthy Miklós* kormányzó Úr *Öföméltósága* nevenapján, *Ottó király* születésnapján, Istenben boldogult *IV. Károly* és *I. Ferenc József* királyunk halálának emléknapján, a *trianoni békekötés* szomorú évfordulóján, májusban a *hősök emlékének* szentelt napon, amikor a temetőben tartott ünnepélyen is részt vettünk. E nemes célt szolgálta az egész intézet hatalmas zarándoklata május 19.-én *Mohácsra*, ahol a zenekarral kísért táborigazgató mise, az emlékműnél tartott beszéd (tartotta Polonyi Ferenc tanár), szavalatok, ének és zene felejthetetlené tették e napot az ifjúság lelkében és a hazaszeretetet nagy mértékben megerősítették.

V. Testi nevelés.

a) **Egészségi állapot.** Ez évben is még jónak mondható, bár az influenza-járvány intézetünket sem kerülte el. A betegség első tünetei január közepén mutatkoztak, a maximum január 31.-én volt, amikor az ifjúság 28%-a hiányzott az iskolában, míg február közepétől ismét elég normális volt az iskola látogatása. Néhány tanuló a komplikációk miatt még tovább is kénytelen volt távol maradni az előadásoktól. A tanári kart is meglátogatta a betegség. Rövidebb ideig 4 tanárt kellett emiatt helyettesíteni, Doroszlai Sándor tanár azonban tíz hetet mulasztott.

Dr. Papp István városi tiszti orvos két ízben tartott szemvizsgálatot az intézetben és 40 tanulót újraoltott. *Dr. Kramár Jenő*, gyermeklinikai tanársegéd, az internátus házi- orvosa, az internátus növendékeit influenza ellen oltotta be.

b) **A sportkör.** Az intézet sportköre a V. K. M. úr 31.927/V. sz. rendeletében előírt módon az alábbiakban számol be ez évi működéséről.

A sportkör neve: Pius-gimnáziumi Testgyakorló-Kör. (PTK).

A sportkör kerület: Székesfehérvár. Csoport: pécsi.

A sportkör igazolási száma: 236. Megalakulás ideje: 1920.

A sportkör tiszteletbeli elnöke: *Cséfalvy Nándor* S. J. igazgató.

A sportkör vezető-tanára: *Csokonay Sándor* testnevelő-tanár Pécs, Zsolnay Vilmos-utca 13.

Az intézet tanulóinak teljes létszáma 592.

A magántanulók száma 21.

A testgyakorlás alól felmentettek száma 21.

A testnevelési alap fizetése alól felmentettek száma . 60.

A testnevelési alapra fizető tanulók száma 540.

A sportkörben működő tagok száma korosztályonként: I. k. o. (10—12 é.) 6, II. k. o. (12—14 é.) 14, III. k. o. (14—16 é.) 21, IV. k. o. (16—18 é.) 19.
Összesen: 60.

A korosztályok sportközi foglalkozásának heti óra száma összesen : 4 óra.

A működő szakosztályok : atlétika, játék, torna.

Az intézet tornaterme : 230 négyzetm. Padozata : hajópadló.

Játékra alkalmas udvara és játszótère : 2638 és 2286 négyzetm.

A „Pécsi Atlétikai Club“ sporttelepét csak a futballmérkőzések alkalmával vesszük igénybe, egyébként a tagok vagy az intézet udvarán, vagy a közel fekvő gyakorlótéren végzik gyakorlataikat.

A téli sportok üzésére az intézeten belül csak ródlipálya van, korcsolyázásra a városban van alkalom.

Az internátusi uszodában 52 fiú tanult meg úszni. Úszni tud összesen : 224.

A sportkör versenyt egyik sportnemből sem rendezett.

A helyi középiskolákkal több ízben tartottunk barátságos futballmérkőzést.

1926. okt. 30.-án rendezett kegyeleti stafétában intézetünk csapata lett az első.

1927. május havában rendezett középiskolai céllövő versenyben az egyéni számban a második helyre kerültünk.

Társadalmi egyesületekhez szünetidőre sportköri tagokat nem adtunk ki.

A sportkör múlt évi maradványa : 271·96 P

A testnevelési járulékból befolyt 40 % részesedés : 556·80 P

Összesen : 828·76 P

A sportkör jelen tanévi összes kiadása : 800·45 P

Maradvány : 28·31 P

Pécs, 1927. június hó 10.-én.

Csokonay Sándor

a sportkör vezetője.

c) **Tornaünnepély.** Az évvégi tornaünnepélyt június hó 5.-én tartottuk nagyszámú közönség érdeklődése mellett a következő programmal : 1. *Felvonulás* zenével. 2. *Himnusz.* 3. *Zenés szabadgyakorlatok.* 4. Bennlakók és künnlakók 8×60 méteres *stafétaversenye.* 5. *Nyújtó-akadémia.* 6. Császár : *Finale* a Hunok operából, előadja a fúvózenekar. 7. *Gyakorlatok a magas korláton.* 8. *Ügyességi gyakorlatok* az ugrószekrényen. 9. *Gyakorlatok a magas nyújtón.* 10. *Ugrási gyakorlatok* rúgódeszkával. 11. *Játék* bemutató. 12. *Gúla.* 13. *Felállás oszlopokba.* *Szózat.* 14. *Elvonulás.*

d) **Céllövészet.** A VI.—VIII. o. tanulói ez évben oktatást nyertek a céllövészetben. Az intézetközi céllövészversenyen lövészérmet nyertek : Kayser Lajos, Lieber László, Wachshoffer Károly, Németh Imre, Hantai Elemér az egyéni versenyben.

Az intézeti három jutalmat nyerték : Kayser Lajos, Lieber László, Németh Imre. Mindkét versenyben, bár először léptünk fel, második helyezést értük el.

VI. Jótékonyág.

A *Pius-kollégium* előjárósága tandíjelengedés, 6 tanuló ingyenes ellátása, internátusi tartásdíj mérséklése címen kb. 18.400 P értékben segélyezte az ifjúságot.

A püspöki *Americanum* fiúnevelő intézetben tartásdíjkezdvezményben részesültek az *Americanum* részéről 17.470 P-ben, ezenkívül a *Népjóléti Miniszterium* az ott elhelyezett hadiárva, hadirokkantak fiai és elhagyottá nyilvánított növendékek után 7.560 tartásdíj-hozzájárulást fizetett, s így az *Americanum* útján 25·030 P segélyben részesültek a *Pius-gimnáziumba* járó növendékek.

Ebédet adtak szegénysorsú tanulóinknak a pécsi 8. honvéd gyalogezred 6, a tüzérezred 3, Benkő Dezsőné, ezredesné Öméltósága 1 tanulónak; teljes ellátást a szeminárium előljárósága 1, a Miasszonyunk zárda 1 tanulónak; teljes ellátást és lakást a székesegyházi plébánia 4, dr. Berecz Fidél, irgalmas r. perjel 1 tanulónak.

Karácsonyra többen segélyezték tanulóinkat. Így a Magyar Nemzeti Liga 2 pár cipőt adott, 160 P-ös ajándékából pedig 6-an részesültek ruhasegélyben; a Szociális Misszió Társulat adományából 10 tanuló kapott ruhát, fehérneműt. Használt ruhát, cipőt adtak: felsőbüki Nagy Sándor úr (kb. 160 P értékben), Szeibert Ferenc, örnagy úr, Fichtner Emil, gyógyszerész úr, Czechmann Antalné Önagysága 80 P-t adományozott szegény tanulók karácsonyára. Nagy Miklós Keselyük a mohácsi mezőn című verskötetéből 8 példányt.

A kölcsönkönyvtár 194 tanulónak 1560 tankönyvet adott kölcsön.

A Szent István Társulat, Franklin Társulat és Athenaeum könyvadományaikkal és kedvezményeikkel támogatták szegénysorsú diákjainkat. E célra a Pécs-Baranyai-Takarékpénztár 40 P-t adományozott.

Szegénysorsú, jó tanulók a következő jutalmakat nyerték: Méltóságos és Főtisztelendő Virág Ferenc, püspök úr, 100 P jutalmát Horényi Kálmán VII. o. np. érdemelte ki. — Méltóságos és Főtisztelendő Dr. Igaz Béla, apátkanonok úr, főrendiházi tag 50 P-jét elnyerte: Hauszmann János VI. o. np. — Méltóságos és Főtisztelendő dr. Hanuy Ferenc, egyet. ny. r. tanár, szemináriumi rector úr két pécsi illetőségű, jelesen tanuló és példás viseletű kisszeminarista növendéknek 40 P-t adományozott. Elnyerte: Grund Béla VII. o. np. és Schubert György V. o. np. Főt. — Fajcsek Egyed, irg. r. gyógyszerész úr 10 P jutalmát megnyerte Reisch Antal II. A) o. t. — Eötvös Jenő, tkptári igazgató úr 40 P-jét megnyerte: Turóczy József IV. A) és Hoffmann Ádám II. B) o. t. — A Pécs-Baranyai Központi Takarékpénztár 40 P-jét Varga Béla V. o. t. — Dr. Rihmer Oszkár ügyvéd úrnak, nyilvános szereplésben kiváló tanulónak szánt jutalmát Vesztergombi János VII. o. np. kapta. — Timkó Gyula, bányafőfelügyelő úr 10 P-jét Csengery László IV. B) o. t. — Kollár István fogtechnikus úr 10—10 K-ás aranyát Váradi Gyula IV. B) o. t. — Kallenberger Ferenc, postaellenőr úr, 10 P-jét Elm Sebestyén II. B) o. t. — N. N. 10—10 K-ás aranyát Czifra József III. A) o. t. és Gyenis József I. B) o. t. — Fichtner Emil, gyógyszerész úr 20 P-jét Bogár József III. B) o. t. — N. N. adományából 20 P-t érdemelt ki Molnár Lajos III. B), 20 P-t Makk Lajos VII., 10 P-t Siklósi László II. A), 10 P-t Pink András IV. A) o. t., 5 P-t Balogh Imre I. B) o. t. — A Magyar Nemzeti Szövetség Pécsi Köre pályázatán 20 P jutalmat nyert Papp Gyula VII. o. np. — Dr. König József úr egy értékes (30 P) kis misekönyvvel jutalmazta azt a tanulót, aki a mult tanévhez képest a legjobb előmenetelt tanúsította. Megnyerte: Kubinyák Károly.

Az intézet e helyen is leghálásabb köszönetét fejezi ki az ifjúság nagylelkű jótevőinek.

Ösztöndíjak: A Népjóléti és Munkaügyi Miniszter úr hadiárva tanulmányi segélyében részesültek: Weichsl János VII. o. t. (80), Kranl Béla IV. o. t. (70), Tóth P. István III. A) o. t. (70). — Budai Mária Terézia alapból Halász Kamill VII. o. t. 40 P.

Gyűjtések: A Vakokat Gyámolító Orsz. Intézet javára gyűjtött az ifjúság elsőízben 60·48 P-t, másodikízben 36·70 P-t, a kath. tanárok házára 38 P-t, a mohácsi fogadalmi templomra 37 P-t.

Nyolcadik érettségi vizsgálat.

Az érettségi vizsgálatra jelentkezett 30 rendes tanuló, akik közül 25 a görög nyelvből is tett érettségi vizsgálatot. Ezen kívül még két tanuló jelentkezett kiegészítő érettségi vizsgálatra a görög nyelvből. Az írásbeli érettségi vizsgálat május hó 16.-án, 17.-én és 18.-án folyt le a következő tétélekkel:

a) a magyar nyelvből: Ki nagyobb epikus? Arany-e vagy Vörösmarty? (párhuzam). *Eredmény:* jeles: 10, jó: 10, elégséges 6.

b) a latin nyelvből: Tacitus, Agricola 44. és 45. fejezet. *Eredmény:* jeles: 10, jó: 10, elégséges: 10.

c) a mennyiségtanból: 1. az algebrai feladat: Határozzuk meg a következő egyenletrendszer összes gyökeit:

$$\frac{\sqrt{x+y} + 2\sqrt{x-y}}{\sqrt{x+y} - 2\sqrt{x-y}} + \frac{\sqrt{x+y} - 2\sqrt{x-y}}{\sqrt{x+y} + 2\sqrt{x-y}} = \frac{26}{5};$$

$$5\sqrt{x^2 + 2xy - 4} + \frac{x^2}{4} = 145 - \frac{xy}{2}$$

2. a geometriai feladat: Mekkora a háromoldalú egyenes gúla köbtartalma, ha az alap kerülete 490 cm, $\alpha = 75^\circ 57'$, β -ra a következő kapcsolat áll: $\sin 4\beta - \sin 2\beta = \sin \beta$, és az oldalél az alappal 60° szöget alkot? *Eredmény:* jeles: 9, jó: 6, elégséges: 25.

A szóbeli érettségi vizsgálat június hó 13., 14., 15.-én volt méltóságos Szölgyémy Ferenc, ny. Ferenc-József intézeti kormányzó úr elnöklete alatt. Az eredmény a tanulók választott életpályájával a következő:

Jelesen érett 10: Bauer Barnabás (egyházi), Brand Imre (katonai), Brunner Endre (jogi), Harray Gyula (egyházi), Huth János (gépészmérnöki), Náray-Szabó Iván (jogi), Pehr Nándor (építészmérnöki), Rihmer Zoltán (jogi), Sall L. Szilveszter (egyházi), Vesztergombi József (egyházi).

Jól érett 10: Bencze János (egyházi), Bíró Lajos (egyházi), Dalos István (kulturmérnöki), Gábor Imre Bonifác (egyházi) Hemrich Ferenc (egyházi), Kakuja (Keresztes) V. Antal (egyházi), Karl Zoltán (egyházi), König József (orvosi), Lieber László (jogi), Puskás Ödön (orvosi).

Érett 10: Gadó György (tanári), Harsányi Lajos (jogi), Kayser Lajos (jogi), Károly Ferenc (jogi), Kiss Emil (tanári), Korossy Albert (jogi), Molnár Elemér (egyházi), Szily Adám (jogi), Szippl György (jogi), Wagner Károly (egyházi).

Kifüntetések.

A) A gimnáziumban:

Osztály	Tárgy	Elsőség	Első közelítő	Második közelítő	Harmadik közelítő
VII.	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Görög nyelv Német nyelv Történelem Természettan Mennyiségtan	Czéh István Weichsl János Vesztergombi J. np. Czéh István Vesztergombi Gy. Katona C. F. fn. Ruttkai Elemér Grund Béla np. Tolnai István np.	Grund Béla np. Grund Béla np. Katona C. F. fn. Grund Béla np. Grund Béla np. Weichsl János Czéh István Dávid Pál Halász Kamill	Vesztergombi Gy. Katona C. F. fn. Tolnai István np. Vesztergombi Gy. Papp Gyula np. Vesztergombi Gy. Grund Béla np. Tolnai István np. Czéh István	Tolnai István np. Czéh István Takács Károly Papp Gyula np. Czéh István Tolnai István np. Vesztergombi Gy. Czéh István Vesztergombi Gy.
VI.	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Görög nyelv Német nyelv Történelem Természettan Mennyiségtan	Pongrácz Lóránt Pi. Topp János np. Faidt László np. Pongrácz Lóránt Pi. Wachshoffer K. Fischer János np. Hauszmann J. np. Leidekker Lajos Thán Nándor	Hauszmann J. np. Hauszmann J. np. Thán Nándor Hauszmann J. np. Pongrácz Lóránt Pi. Rudnay András Pi. Fischer János np. Hauszmann J. np. Wachshoffer K.	Wachshoffer K. Pongrácz Lóránt Pi. Pongrácz Lóránt Pi. Fischer János np. Hauszmann J. np. Topp János np. Wachshoffer K. Thán Nándor Hauszmann J. np.	Thán Nándor Bauer Alajos np. Hauszmann J. np. Bauer Alajos np. Topp János np. Lehr Mihály np. Thán Nándor Pongrácz Lóránt Pi. Pongrácz Lóránt Pi.
V.	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Görög nyelv Német nyelv Történelem Természettan Mennyiségtan	Staub Ádám Staub Ádám Erhardt Kálm. Pi. Staub Ádám Csigi Imre np. Gerlach György np. Kollár Ferenc Péchy Rudolf Pi. Kodolányi Gy. Pi.	Csigi Imre np. Kollár Ferenc Kollár Ferenc Csigi Imre np. Staub Ádám Staub Ádám Staub Ádám Staub Ádám Staub Ádám Seiler István np.	Kodolányi Gy. Pi. Balog József Staub Ádám Kollár Ferenc Kollár Ferenc Glaub Frigyes np. Csigi Imre np. Csigi Imre np. Csigi Imre np.	Kéri Sándor Pi. Kéri Sándor Pi. Szünder Károly Kodolányi Gy. Pi. Kirschner József Szünder Károly Kirschner József Seiler István np. Staub Ádám

Osztály	Tárgy	Elsőség	Első közelítő	Második közelítő	Harmadik közelítő
IV. B)	Jóvislelelből és összes előhaladásból Valláslan Magyar nyelv Latin nyelv Német nyelv Történelem Természetrájl Mennyiségtan Rajz. mértan	Gründner Simon Jáger Ferenc Váradl Gyula Gründner Simon Váradl Gyula Müller József Hirt János Pi. Gründner Simon Schneider Ferenc	Váradl Gyula Váradl Gyula Csengerl László Váradl Gyula Gründner Simon Jáger Ferenc Jáger Ferenc Müller József Váradl Gyula	Jáger Ferenc Gründner Simon Gründner Simon Csengerl László Szabó János Váradl Gyula Csengerl László Jáger Ferenc Gründner Simon	Müller József Müller József Jáger Ferenc Mayer József Müller József Csengerl László Gründner Simon Váradl Gyula Jáger Ferenc
IV. A)	Jóvislelelből és összes előhaladásból Valláslan Magyar nyelv Latin nyelv Német nyelv Történelem Természetrájl Mennyiségtan Rajz. mértan	Baitz Tivadar Pi. Pink András Oscsodál Ödön Pi. Baitz Tivadar Pi. Turóczy József Erdély László Schwáb András Kresz Rikárd Pi. Schmidt László Pi.	Schwáb András Schwáb András Baitz Tivadar Pi. Sas Imre Rezsnyák Lajos Bíró Dezső Schmidt László Pi. Baitz Tivadar Pi. Baitz Tivadar Pi.	Scheich János Scheich János Turóczy József Scheich János Scheich János Pink András Pink András Schmidt László Pi. Sztrokay Nándor	Schmidt László Pi. Sas Imre Michéli Mihály Pi. Michéli Mihály Pi. Baitz Tivadar Pi. Schwáb András Erdélyi László Scheich János Michéli Mihály
III. B)	Jóvislelelből és összes előhaladásból Valláslan Magyar nyelv Latin nyelv Német nyelv Történelem Földrajz Természettan Mennyiségtan Rajz	Raile János Sztreho György Tóth István Bogár József Raile János Akantisz Tibor Raile János Molnár Lajos Oszetzky Egon Pi. Balog Sándor	Molnár Lajos Molnár Lajos Csonka László Molnár Lajos Bogár József Molnár Lajos Akantisz Tibor Balog Sándor Balog Sándor Raile János	Oszetzky Egon Pi. Raile János Molnár Lajos Raile János Oszetzky Egon Pi. Oszetzky Egon Pi. Bogár József Oszetzky Egon Pi. Csonka László Sztreho György	Balog Sándor Balog Sándor Sztreho György Sztreho György Tóth István Tóth István Oszetzky Egon Pi. Tóth István Tóth István Molnár Lajos
III. A)	Jóvislelelből és összes előhaladásból Valláslan Magyar nyelv Latin nyelv Német nyelv Történelem Földrajz Természettan Mennyiségtan Rajz	Kretter Rezső Pi. Szádóczky Károly Bene László Kretter Rezső Pi. Kretter Rezső Pi. Troyko György Pi. Kiss E. Zoltán Pi. Roszprim Pál Pi. Megyeri Károly Kakuk Béla	Kiss E. Zoltán Pi. Modensieder J. Pi. Kretter Rezső Pi. Megyeri Károly Megyeri Károly Járányi Linusz Pi. Kretter Rezső Pi. Kretter Rezső Pi. Szádóczky Károly Tóth P. István	Megyeri Károly Szander Albert Kiss E. Zoltán Pi. Takács Károly Takács Károly Princzhausz Jenő Troyko György Pi. Takács Károly Kiss E. Zoltán Pi. Kiss E. Zoltán Pi.	Szádóczky Károly Járányi Linusz Pi. Takács Károly Kiss E. Zoltán Pi. Kiss E. Zoltán Pi. Czifra József Guth József Járányi Linusz Pi. Troyko György Pi. Megyeri Károly

Osztály	Tárgy	Elsőség	Első közelítő	Második közelítő	Harmadik közelítő
II. B)	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Német nyelv Földrajz Természetráajz Mennyiségtan Rajz	Hoffmann Ádám OszetzkyTamásPi. Kovács Gyula Hoffmann Ádám Rezsnyák Kálmán Guth József Elm Sebestyén Hoffmann Ádám Scheibli Károly	Kovács Gyula Hadobás Pál Hadobás Pál Kovács Gyula Hoffmann Ádám OszetzkyTamásPi. Hoffmann Ádám Kovács Gyula Guba Béla	Scheibli Károly Hoffmann Ádám Guba Béla Scheibli Károly Mostbacher Ign.Pi. Hoffmann Ádám OszetzkyTamásPi. OszetzkyTamásPi. Hoffmann Ádám	OszetzkyTamásPi. Kovács Gyula Márkly Endre Pi. OszetzkyTamásPi. Kovács Gyula Mostbacher Ign Pi. Rezsnyák Kálmán Guth József Mostbacher Ign.Pi
II. A)	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Német nyelv Földrajz Természetráajz Mennyiségtan Rajz	Szabó László Pi. Siklósi László Szabó László Pi. Kaufmann J. Pi. Odry Pál Pi. DervaricsTamásPi. Szabó László Pi. Bodrogi János Pi. Klotz József	Kaufmann J. Pi. Hergenróder F. Siklósi László Szabó László Pi. Fritschi Ádám Kaufmann J. Pi. DervaricsTamásPi. Odry Pál Pi. Wolf László	DervaricsTamásPi. Mizera Béla Odry Pál Pi. Odry Pál Pi. Siklósi László Hergenróder Fer. Kaufmann J. Pi. Szabó László Pi. Gaszmann János	Hergenróder Fer. Wéber Péter Szamohil Tibor Szamohil Tibor Wéber József Klotz József Mizera Béla Hergenróder Fer. Lendvai Ernő
I. B)	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Földrajz Természetráajz Mennyiségtan Rajz	Hajdók János Sándor István Szabó István Hajdók János Albert János Szolga András Borza Imre Frauenhoffer Antal	Albert János Hajdók János Borza Imre Sándor István Hajdók János Schütz János Csepregi Viktor Kubinyák Béla	Borza Imre Albert János Hajdók János Juhász József Csirke Antal Varga József Gyenis József Borza Imre	Gyenis József Gyenis József Albert János Schütz János Zsugovics Lajos Hajdók János Hajdók János Hegedüs József
I. A)	Jóviseletből és összes előhaladásból Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Földrajz Természetráajz Mennyiségtan Rajz	Krämer János Krámer János Kíngl Miklós Krámer János Farkas Péter Székely István Kíngl Miklós Kuluncsics József	Kíngl Miklós Kíngl Miklós Krámer János Kuluncsics József Krámer János Krámer János Krámer János Krámer János Krámer János	Kuluncsics József Farkas Péter Székely István Kíngl Miklós Kuluncsics József Farkas Péter Kuluncsics József Virovác Vince	Farkas Péter Kuluncsics József Kuluncsics József Weisz József Kíngl Miklós Kíngl Miklós Péchy József Pi. Kíngl Miklós

Az énekben könyvjutalmat nyertek: *Sopran*: Farkas László VI., Ábrányi Lajos III. A); *Alto*: Rihmer Oszkár V., Oszetzky Egon III. B); *Tenor*: Riha Vladimir V., Makk Lajos VII.; *Basszus*: Szabó László VII., Renner István VII. o. t.

B) A Pius-internátusban :

A III. szakaszban arany érmet nyert példás magaviseletért: *Pongrácz Lóránt* VI. o. t. Ezüst érmet nyert: *Fernbach Ferenc* VII. o. t.

A II. szakaszban arany érmet nyert példás magaviseletért: *Fichtner Oszkár* IV. B) o. t. Ezüst érmet: *Baitz Tivadar* IV. A) o. t., *Kéri Sándor* V., *Péchy Rudolf* V. o. t.

Az I. szakaszban arany érmet nyert példás magaviseletért: *Dervarics Tamás* II. A) o. t. Ezüst érmet: *Jarányi Linusz* III. A), *Bengernó József* II. B), *Kaufmann József* II. A), *Schrempf Ferenc* I. B), *Veress Zoltán* I. A).

A tanulók érdemsorozata.

A számok és rövidítések magyarázata: a) magaviseletben: pd. = példás (1), jó = 2, sz. = szabályszerű 3. — b) előmenetelben: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen — Pi. = Pius-internátusi növendék; ism. = ismétlő; fm. = felmentve; fn. = ferencrendi növendékpap; np. = növendékpap. A római kath. tanulók vallása nincs jelezve.

A V. K. Miniszter rendelete értelmében a magaviseleti érdemjegyek megállapításánál a tanuló szorgalma, kötelességtudása és akaratilag fegyelmezetttsége is figyelembe veendő. Példás (1) magaviseleti érdemjegyet csak az a tanuló kaphat, akinek szorgalma és viselete egyaránt teljesen kifogástalan.

Első A) osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettudomány	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Barbély Lajos	jó	3	4	4	4	4	4	3	3
Benke Zoltán	jó	2	3	4	3	2	3	3	3
Bock Imre	pd.	1	2	2	2	2	1	1	2
Farkas Péter	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2
5 Gergelics Ferenc	jó	2	4	4	2	3	4	2	2
Göde István Pi.	jó	1	2	1	2	2	3	3	2
Gullner Elemér	jó	3	3	4	3	2	3	3	3
Halász László	jó	3	3	3	3	2	1	3	2
Hefner József	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2
10 Hoffelner Vilmos	jó	2	2	3	2	2	3	3	2
Horváth József	jó	1	2	2	3	3	3	2	2
Hübler Ádám	pd.	1	2	2	2	1	1	2	2
Jeney Tibor	sz.	1	3	4	2	2	3	2	3
Jónás Márton	pd.	1	2	2	2	2	1	1	3
15 Kingl Miklós	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1
Klaics János	jó	1	3	3	2	1	2	1	2
Koch László	pd.	2	2	2	2	1	3	2	3
Kovács Gyula	pd.	1	2	2	3	2	1	2	2
Kovács János	jó	2	2	3	3	2	2	1	1
20 Krämer János	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1
Krenedits Sándor Pi.	jó	2	2	3	3	2	2	2	1
Kuluncsics József	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2
Lachmann Kurt	jó	2	2	3	2	2	3	2	3
Leposa Károly	pd.	1	2	1	2	1	1	2	1

<i>A tanuló neve</i>		Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
25	Lilla Miksa Pi.	jó	2	2	3	2	1	2	2	2
	Lovrits István	jó	2	3	3	2	2	2	3	fm.
	Mammel Ferenc Pi.	jó	2	2	2	3	3	2	3	1
	Máté Mihály	pd.	1	1	1	1	2	1	2	1
	Paleszter Ferenc Pi.	jó	1	1	1	2	2	2	2	2
30	Peti Béla	jó	2	2	3	2	2	1	2	fm.
	Péchy József Pi.	pd.	2	2	2	2	2	1	1	3
	Schneider László ism.	jó	1	1	1	1	1	2	1	1
	Stefán Ferenc	pd.	1	2	2	2	2	2	1	2
	Szabó Ferenc Pi.	jó	1	1	1	2	1	1	1	1
35	Szeibert Tibor	jó	2	2	4	2	2	3	2	1
	Szekeres Elemér ism.	jó	2	3	4	4	3	3	3	3
	Székely István	pd.	1	1	1	2	1	1	2	1
	Szugfill János Pi.	jó	2	2	3	3	2	3	3	3
	Tóbiás János	pd.	1	2	1	1	1	1	1	2
40	Veress Zoltán Pi.	pd.	1	2	2	2	2	1	2	3
	Virovác Vince	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2
	Wagner Zsigmond	jó	1	2	2	2	1	2	2	2
	Waszner János	pd.	2	1	1	2	2	1	2	2
	Weisz József	pd.	2	2	1	2	2	1	2	fm.
45	Wilhelm Géza ism.	jó	2	2	3	3	2	3	2	3
<i>Magántanulók:</i>										
	Kämmerer János	—	1	1	2	1	1	1	1	—
	Maillot de la Treille Nándor br.	—	1	1	1	1	1	1	2	—
	Sipos János	—	1	3	2	2	1	2	1	—

Összesen: 48.

Kimaradtak: Csonka Imre, Reitzi Kálmán, Troykó Gyula.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetráajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Szücs Sándor	pd.	2	2	1	2	2	1	1	3
Tóth Lajos Pi.	jó	2	2	3	3	2	2	2	2
45 Török Sándor	pd.	1	2	2	2	2	2	2	3
Varga József ref.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	3
Vass István	jó	2	2	3	2	2	2	2	1
Váczai József	jó	2	3	4	4	3	4	2	3
Weszely Sándor	pd.	1	1	2	1	1	1	1	2
50 Zsugovics Lajos	pd.	1	2	2	1	1	1	2	2
<i>Magántanulók:</i>									
Begováczi József	—	1	2	2	2	2	2	1	—
Farkas János	—	1	1	1	2	2	1	2	—
<i>Pótló vizsgálatot tett:</i>									
Wagner Vilmos	—	2	3	3	2	3	2	2	—

Összesen : 53.

Kimaradtak: Illés Ferenc, Weber József.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Szabó László	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szalai József Pi.	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	3
45 Szamohil Tibor	jó	1	1	1	1	1	2	1	2	2
Szászi József	jó	3	3	3	3	3	2	3	2	2
Turák János	sz.	1	3	4	4	2	1	3	2	3
Vadász László	jó	1	2	3	3	3	1	3	2	fm.
Vörös Gyula	pd.	1	2	2	2	2	1	3	1	2
50 Weber József	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Weber Péter	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Wolf László	pd.	2	1	1	1	2	2	2	1	1
Zichy Hubert gr. Pi.	pd.	1	1	2	2	2	2	3	1	1
<i>Magántanulók:</i>										
Balog Sándor (XII. 22.)	—	1	1	2	1	2	1	1	1	—
55 Blanckenstein György gr.	—	1	1	2	1	2	1	1	1	—
Bognár János (VIII. 31.)	—	1	2	2	1	2	1	2	1	—
Draskovich Péter gr.	—	1	2	1	2	1	1	1	1	—
Molnár Lajos (VIII. 31.)	—	1	2	1	2	2	1	1	1	—
<i>Pótló vizsgálatot tett:</i>										
Léja Károly	—	—	2	4	4	3	2	2	2	—

Összesen 59.

Kimaradtak: Badalik Lajos, Fabi József, Hablicsek Sándor, Torma András.

Harmadik A) osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Aradi János	jó	2	4	4	4	3	3	2	4	3	2
Ábrányi Alajos Pi.	jó	1	2	3	2	3	2	2	3	2	1
Bajomi Vilmos Pi.	pd.	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2
Balogh Ottó	jó	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2
5 Bene László	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Csiffáry Sándor	jó	1	4	4	2	3	3	2	3	2	1
Czifra József	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Gutb József	pd.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Halász Géza	pd.	1	3	3	2	2	2	2	2	3	1
10 Hermes Béla	pd.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1
Holmik József	jó	1	4	4	4	3	2	2	3	2	2
Ifjú Ferenc	jó	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2
Járányi Linusz Pi.	pd.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Kakuk Béla	pd.	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
15 Kiss E. Zoltán Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kovács József Pi.	jó	1	2	2	2	1	2	1	1	1	3
Krausz György	jó	1	3	3	3	3	2	2	4	2	3
Kreffer Rezső Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
Krénus Ferenc Pi.	pd.	1	2	3	2	2	2	2	3	2	fm.
20 Kubinyák Károly	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Léher János Pi.	jó	2	3	4	3	3	3	3	4	2	2
Mácsek László Pi.	pd.	1	1	2	1	1	1	1	2	2	3
Megyeri Károly	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Merk János	pd.	1	2	2	3	1	1	2	2	2	3
25 Mezei Jenő	jó	1	3	3	3	2	2	2	3	2	3
Mikó István	pd.	1	1	2	1	1	2	1	3	1	1
Modensieder József Pi.	pd.	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1
Molnár Péter	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Németh Aurél	pd.	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1
30 Palka István	jó	1	2	2	3	1	1	1	2	1	2
Princzhausz Jenő	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Roszprim Pál Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Schneider Ferenc	jó	1	3	3	3	2	2	1	3	2	3
Szabó Gábor Pi.	jó	2	2	3	3	2	1	2	3	2	2
35 Szabó Lajos Pi.	jó	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2
Szänder Albert	pd.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1
Szádoczky Károly	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.
Széchenyi Ernő gr. Pi.	jó	1	2	2	1	2	1	1	3	2	1
Takács Károly	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40 Tausz János izr.	pd.	1	1	2	1	1	1	2	3	2	3
Tóth P. István	pd.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1
Troykó György Pi.	pd.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségstan	Rajz	Testgyakorlás
	Veigand István	jó	1	3	3	3	3	2	2	3	2
Wolf Kálmán	jó	1	3	3	2	3	2	1	1	1	1
45 Zápor József Pi.	pd.	1	3	3	3	2	3	1	2	2	1
Zsovár Vladimír	jó	2	3	4	3	3	2	1	3	1	2
<i>Magántanuló:</i>											
Herke Nándor	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
Mallot de la Treille Gy.br	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
<i>Önkéntes ismétlő:</i>											
Bodrogi Lajos											

Összesen: 48.

Harmadik B) osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Akantisz Tibor	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Balázs László	jó	2	2	3	3	3	2	2	2	1	2
Ballay György	jó	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3
Balog Sándor	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
5 Bogár József	jó	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Bognár János	pd.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Cholnoky János Pi.	jó	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2
Csintalan Antal	pd.	1	3	2	2	2	2	1	1	1	2
Csonka László	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
10 Czechmann O. Zenó	jó	2	3	4	3	2	2	3	3	2	2
Czéh Károly	pd.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
Dobján Pál	jó	2	3	3	3	4	3	2	3	2	1
Erdős György	jó	1	3	4	3	2	2	2	3	2	1
Feule György	pd.	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2
15 Folbert Aladár	jó	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2
Hánzs József	jó	2	2	2	2	3	3	3	3	1	3
Hujber Nándor	jó	1	2	2	3	2	2	1	3	3	3
Jobbágy Kálmán	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	fm.
Kajdy János	jó	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1
20 Keller Ádám	jó	2	3	4	2	2	2	2	3	3	1
Kis-Horváth Jenő	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kovács Gyula	pd.	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Kovács János	pd.	1	1	2	2	1	1	2	1	2	3
F. Kovács József	jó	2	3	2	3	1	2	2	3	2	3
25 Köberling Nándor Pi.	jó	2	2	3	3	3	1	2	2	2	2
Lengyel Géza	jó	3	3	4	3	3	3	3	3	1	2
Mirtl Gyula	jó	2	3	4	3	3	3	3	3	1	2
Molnár Lajos	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nékám Béla Pi.	jó	1	3	3	4	3	2	2	2	3	1
30 Nékám Károly Pi.	jó	1	2	2	2	2	1	1	1	2	1
Orbán Lajos	jó	2	3	3	3	3	3	2	4	2	3
Osztétky A. Eg. Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pink Pál	pd.	1	2	2	3	2	1	1	1	1	2
Pohly János	pd.	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1
35 Polgár Vilmos	pd.	1	2	3	3	2	1	1	2	2	1
Raile János	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Reisz Andor Pi.	pd.	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2
Renner Dezső	pd.	2	2	2	3	2	2	1	2	2	1
Schnitzer Imre	jó	2	3	3	4	3	3	2	3	1	fm.
40 Steer György Pi.	jó	1	3	3	2	1	1	1	2	1	3
Stentzer Lajos Pi.	pd.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1
Szauerbier János	jó	3	3	3	2	4	3	3	4	2	1

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Szinger József	pd.	1	1	2	1	2	2	2	1	1	2
Sztrebo György	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
45 Szubotics Jenő	jó	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1
Tarr István	jó	1	3	3	3	2	1	2	1	2	2
Tóth István	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Tóth Károly	pd.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
Varga István	jó	1	2	3	3	2	2	2	3	1	2
50 Verböczy Géza Pi.	jó	1	2	3	3	3	1	2	2	3	2
Vinczen Béla Pi.	jó	1	3	3	3	3	2	2	2	2	2
Waller János Pi.	pd.	1	3	3	2	1	1	1	2	3	2
Zachar Károly	pd.	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2
<i>Magántanuló :</i>											
Várad Gyula (VIII. 31)	—	2	1	1	2	1	1	—	1	1	—

Összesen: 54.

Kimaradt: Sátai József.

Negyedik A) osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Tört. és földr.	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz. mértan	Testgyakorlás
Baltz Tivadar Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Barton Andor	jó	2	3	4	3	3	3	3	3	3
Betlehem László	jó	2	3	3	3	2	2	3	2	3
Bíró Dezső	jó	1	1	2	2	1	2	2	1	3
5 Csizék Imre	jó	2	3	3	3	3	2	4	3	2
Derka László	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Eöry Andor Pi.	jó	2	3	3	3	3	2	3	1	2
Erdélyi László	pd.	1	1	2	2	1	1	2	1	2
Fuchs Gyula Pi.	jó	2	3	4	3	3	2	3	2	3
10 Gergács László	jó	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Gyenis József	jó	2	3	3	4	2	3	3	3	3
Halász Ferenc	jó	2	3	3	3	2	2	2	3	2
Kásziba József	jó	1	3	3	3	1	2	3	3	3
Káptalan József	pd.	1	2	3	2	2	2	2	1	2
15 Károly Kázmér	pd.	1	2	3	3	2	2	2	1	1
Kóbor István	pd.	1	2	3	1	1	2	2	1	fm.
Kresz Rikárd Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Libis Zoltán Pi.	jó	2	3	3	2	2	3	2	1	2
Michéli Mihály Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Mihók Gyula Pi.	jó	2	3	2	3	3	3	2	2	1
Nagy Ferenc	pd.	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Obermayer László	sz.	2	3	3	3	3	3	4	3	1
Oscodál Ödön Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Papilla Lajos	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2	fm.
25 Pink András	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2	fm.
Pintér Bertalan	pd.	1	2	2	2	1	2	2	2	1
Rátkovics József Pi.	jó	2	2	3	3	3	2	3	3	1
Rezsnyák Lajos	pd.	1	2	2	1	1	2	2	1	3
Rébay Lajos	jó	2	3	3	3	3	2	3	2	2
30 Rosos Ödön Pi.	jó	1	2	2	2	2	1	2	1	1
Sas Imre	pd.	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Scheich János	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Schmidt László Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Schwáb András	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
35 Sohnhalter Henrik	jó	2	3	3	3	2	2	3	2	3
Szeibert Ferenc	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	1
Széchenyi Frigyes gr. Pi.	pd.	2	2	3	2	2	2	2	2	3
Szijács Sándor	jó	1	1	2	2	1	2	3	2	1
Szily László Pi.	pd.	2	2	2	2	2	1	3	1	fm.
40 Szomor Károly	jó	2	3	3	3	2	2	3	2	3
Sztrokay Nándor	pd.	1	2	2	2	2	1	2	1	fm.
Turóczy József	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Varga Károly	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Virág Pál	jó	2	3	3	3	3	2	1	2	1

Önkéntes ismétlő: Skergula Ferenc Pi.

Összesen: 44.

Vizsgálatlan maradt: Hoffmann Antal.

Negyedik B) osztály.

<i>A tanulo neve</i>	Magaviselet									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Tört. és földr.	Természetráaj	Mennyiségtan	Rajz, mértan	Testgyakorlás
Baranics Imre	jó	2	3	3	3	3	2	2	3	1
Bénics Béla	jó	1	3	3	3	3	2	2	2	2
Csengeri László	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Deáky Andor ref.	jó	2	2	2	2	2	3	1	2	2
5 Erhardt Ferenc Pi.	jó	2	3	3	3	2	2	2	2	2
Eyssen Imre Pi.	jó	2	3	3	3	3	3	3	2	2
Fábián Károly	jó	2	3	3	3	2	2	1	1	2
Fichtner Oszkár Pi.	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Frauenhoffer Mihály	pd.	2	2	3	2	2	2	2	1	1
10 Gaál Gyula	pd.	1	1	2	2	1	2	2	2	1
Glasenhardt József	pd.	1	2	3	2	2	1	3	2	1
Gothár József Pi.	jó	2	3	3	3	3	3	2	2	1
Gründner Simon	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Heil Gábor	pd.	1	2	3	2	1	1	2	2	1
15 Hirt János Pi.	pd.	1	2	2	2	1	1	2	2	2
Hornis-Wéger Pál	jó	2	3	3	3	2	1	2	2	2
Jáger Ferenc	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Járányi István	jó	2	3	3	3	3	4	2	2	1
Kakas István	pd.	1	2	2	2	3	2	2	2	2
20 Kátay Gyula	pd.	2	2	2	3	2	2	2	2	2
Kollár Dezső Pi.	jó	1	2	2	3	3	2	2	1	2
Korhammer János	jó	2	3	4	3	3	3	3	3	3
Kram Béla	pd.	1	1	2	2	2	1	2	1	1
Kreutzer Kornél	jó	2	3	3	3	3	2	3	3	2
25 Lieber Dezső	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	1
Mayer József	pd.	1	1	1	2	2	1	2	2	1
Müller József	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nagy Oszkár	jó	2	2	3	3	2	3	1	2	1
Nicsovics Iván Pi.	jó	2	3	3	3	2	2	3	2	2
30 Nyári László Pi.	jó	2	3	3	3	3	2	2	1	2
Parmantye László	pd.	1	2	3	3	2	1	3	2	2
Schmidt Lajos Pi.	jó	2	3	4	3	3	3	2	2	3
Schneider Ferenc	pd.	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Schobert János	jó	1	3	3	3	2	2	3	3	1
35 Simon László Pi.	pd.	1	2	3	2	1	2	3	1	2
Szabó János	pd.	1	1	2	1	2	2	2	1	1
Timkó Andor Pi.	jó	1	3	3	3	2	2	3	2	1
Trinn József	jó	2	3	3	2	3	3	3	3	2
Urbán Károly	jó	1	3	3	3	2	2	3	3	fm.
40 Váradi Gyula	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2

Összesen: 40.

Ötödik osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás
Aranyosi János np.	jó	1	3	3	3	3	2	2	3	2
Balogh József	pd.	1	2	2	2	2	1	1	2	3
Bodó Sándor	pd.	1	1	2	2	3	2	1	1	2
Bornemisza József Pi.	jó	1	2	3	3	2	2	1	2	2
5 Csentő János np.	pd.	1	2	2	2	2	1	1	2	2
Csigi Imre np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Deutsch József Pi.	jó	1	2	2	2	2	2	1	2	2
Dlusztus János	jó	1	3	2	2	2	3	1	1	1
Eberhardt Károly	jó	1	2	2	2	1	2	1	2	1
10 Erhardt Kálmán Pi.	pd.	1	1	1	2	1	1	1	1	2
Farkas Kornél	jó	1	2	3	3	3	2	2	2	2
Fülöp István	jó	1	2	2	2	2	2	1	2	2
Gerlach György np.	pd.	1	2	2	1	1	1	1	2	1
Glaub Frigyes np.	pd.	1	1	2	2	1	1	1	2	1
15 Guth Béla	jó	1	2	2	2	3	3	2	2	2
Ifjú Béla	jó	2	3	2	2	3	2	2	2	2
Keglevich István gr. Pi.	jó	2	3	3	3	2	2	1	3	2
Kéri Sándor Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kirschner József	pd.	1	2	1	1	1	1	1	1	2
20 Kiss László Pi.	jó	2	3	3	3	3	3	1	3	2
Kodolányi Gyula Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Kollár Ferenc	pd.	1	1	1	1	2	1	1	1	2
Korpádi Péter Pi.	jó	1	3	3	3	3	2	2	3	2
Kovács Andor	jó	1	3	3	3	3	3	2	4	2
25 Kovács József np.	pd.	1	2	3	3	2	2	1	2	2
Krizsán László	jó	2	3	3	3	3	2	1	2	fm.
Lukács László np.	pd.	1	2	2	1	2	2	1	1	2
Miertl Miklós	jó	1	2	3	3	3	2	2	1	2
Mikes József Pi.	jó	1	3	3	3	2	2	2	3	2
30 Minyó András g. k.	jó	1	2	3	3	3	3	2	3	1
Molnár János Pi.	jó	1	2	3	3	3	2	2	2	2
Nagy Gergely	jó	2	3	3	3	3	3	2	3	2
Nagy István Pi.	jó	2	2	3	3	2	2	1	3	2
Novák Károly	jó	1	3	3	3	3	2	2	3	2
35 Orning Ernő	jó	1	3	3	3	3	2	2	3	1
Partos László ág. ev.	pd.	1	1	2	2	1	1	1	1	2
Pálffy Ferenc	pd.	1	2	3	2	2	2	2	2	1
Péchy Gedeon Pi.	jó	2	3	4	3	2	3	2	2	1
Péchy Rezső Pi.	pd.	1	2	2	2	2	2	1	1	2
40 Pfeninberger Ottó Pi.	jó	2	3	3	3	3	2	2	3	1
Puliusz István	pd.	1	2	2	2	2	2	2	3	fm.
Reisz Ferenc	pd.	1	2	2	2	1	1	1	1	1

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Testgyakorlás
Riha Vladimir Pi.	sz.	2	3	3	3	2	2	2	3	fm.
Rihmer Oszkár Pi.	jó	1	2	2	3	3	2	1	2	2
45 Schubert György np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Schuth János	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Seiler István np.	pd.	1	1	2	2	1	2	1	1	1
Staub Ádám	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.
Stocker Lajos	pd.	1	2	2	2	3	2	2	2	2
50 Szily Imre Pi.	jó	1	1	3	3	3	2	2	3	2
Szünder Károly	pd.	1	1	2	2	1	2	1	1	1
Tausz Péter izr.	jó	1	2	3	3	2	2	2	2	fm.
Tóth György	pd.	1	2	1	2	3	2	1	2	1
Tóth Mihály	jó	1	3	2	2	3	2	1	3	1
55 Varga Béla	pd.	1	1	2	2	2	2	1	2	2
Wilczek Henrik gr. Pi.	jó	2	2	3	3	2	3	1	3	2
<i>Magántanulók:</i>										
Sabjányi K. (XII. 22)	—	1	2	3	2	2	2	1	2	—
Schönberger K. (VIII. 31)	—	2	3	4	4	3	3	2	4	—

Összesen: 58.

Kimaradtak: Guary Miklós, Tonigold János.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Testgyakorlás
Rudnay András Pi.	pd.	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Rully János	pd.	1	2	3	3	2	2	2	2	3
45 Rusz Miklós	pd.	1	3	2	2	3	2	1	2	1
Sall Kálmán Elek fn.	pd.	1	1	2	2	3	2	1	2	fm.
Schmidt Antal np.	jó	1	2	2	3	2	1	3	2	2
Schultz Mátyás np.	pd.	1	2	2	3	2	2	1	1	2
Szabó Ernő np.	pd.	1	1	2	2	2	2	1	1	3
50 Szalai János Pi.	pd.	1	2	3	3	2	3	1	2	fm.
Szecske Kálmán	pd.	1	1	1	1	2	2	1	2	1
Szőke Pál	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Tóth Nándor	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Topp János np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	2	2
55 Verböczi István Pi.	jó	2	3	3	3	3	2	2	3	1
Wachshoffer Károly	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Magántanulók:</i>										
Kollár Károly	—	2	3	3	3	3	2	3	3	—
Konrád József (VIII. 31.)	—	3	2	4	3	3	3	3	4	—
Révész István (VIII. 31.)	—	1	2	3	3	3	3	2	2	—
60 Tóth M. István (VIII. 31.)	—	1	1	1	2	1	1	2	3	—

Összesen : 60.

Vizsgálatlan maradt: Rádi Ferenc.*Kimaradtak:* Ohnmacht János, Schmitt György.

Hetedik osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Egészségtan	Testgyakorlás
Békeffy Géza Pi.	jó	2	3	3	3	3	2	3	3	1	1
Biró Kálmán Pi.	sz.	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
Bossányi Dezső Pi.	jó	2	2	3	3	2	2	3	2	1	1
Cizsek Hubert	jó	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2
5 Czéh István	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Czímber Károly Pi.	pd.	2	3	2	2	2	2	2	1	1	1
Czingelly Imre	jó	1	2	2	2	2	2	2	3	1	fm.
Dávid Pál ref.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.
Fernbach Ferenc Pi.	pd.	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1
10 Gehringer Ödön np.	pd.	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1
Gerber Gyula	pd.	1	2	2	2	2	1	1	2	1	2
Grund Béla np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.
Halász Kamill	pd.	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2
Horényi Kálmán np.	pd.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
15 Kappan Jenő	jó	1	3	3	3	2	2	2	3	2	1
Katon S. Ferenc fn.	pd.	1	1	2	2	1	1	1	2	1	fm.
Kerese Kálmán Pi.	jó	1	2	3	3	2	2	2	3	1	2
Kohler Géza	sz.	1	3	3	2	2	2	3	2	2	fm.
Makk Lajos	pd.	1	2	2	2	2	1	2	1	2	1
20 Margitai Iván	jó	1	2	3	3	3	2	3	3	2	2
Mersich Imre Pi.	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Miklósi István	jó	1	3	3	3	2	3	4	3	2	fm.
Müller József np.	pd.	1	2	3	3	2	2	2	3	1	2
Oberitter Ödön np.	pd.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1
25 Papp Gyula np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Renner István	jó	1	2	3	3	2	1	3	3	1	2
Ruttkai Elemér	jó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Sebők Kálmán	jó	1	3	3	3	3	1	3	3	2	2
Serák Ferenc np.	pd.	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2
30 Sudár Dezső np.	pd.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Szabó László	jó	1	2	2	2	3	2	2	2	1	1
Szende István Pi.	pd.	1	2	2	2	1	2	2	3	1	2
Székely László	pd.	1	1	2	2	2	1	3	3	1	2
Takács Károly np.	pd.	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2
35 Tandlmár Lipót np.	pd.	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2
Tolnai István np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Vesztergombi Gy.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vesztergombi J. np.	pd.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vrbny Ferenc	pd.	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1
40 Weichsl János	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Magántanuló:</i>											
Inkey István br.	—	2	2	3	3	2	2	1	2	2	—

Kimaradt: Zichy Aladár gr., Zsikó Gyula.

Összesen: 41.

Nyolcadik osztály.

<i>A tanuló neve</i>	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természetan	Mennyiségtan	Bölcs. előtan	Testgyakorlás
Bauer Barnabás np.	pd.	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1
Bencze János np.	pd.	1	1	2	2	2	1	3	3	1	1
Bíró Lajos np.	pd.	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1
Brand Imre Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5 Brunner Endre Pi.	pd.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Dalos István	jó	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1
Gadó György	pd.	1	2	2	3	3	2	3	3	2	1
Gábor Imre fn.	pd.	1	1	2	2	2	1	1	2	1	fm.
Harrai Gyula np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Harsányi Antal	jó	1	3	3	3	3	2	2	2	2	1
Henrich Ferenc	pd.	1	2	3	2	1	1	2	2	1	fm.
Hufj János Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kakuja Antal V. fn.	pd.	1	2	2	2	2	2	2	3	1	fm.
Karl Zoltán np.	pd.	1	2	2	3	2	1	2	1	1	fm.
15 Kayser Lajos	jó	1	2	3	3	3	2	3	2	2	1
Károly Ferenc	jó	2	3	3	3	3	3	3	3	3	fm
Kiss Emil	jó	2	2	2	3	2	2	3	3	2	1
Korossy Albert	pd.	1	1	2	2	2	1	2	3	1	1
König József Pi.	pd.	1	2	3	3	2	2	2	3	1	fm.
20 Lieber László	jó	2	2	3	2	3	3	2	2	2	1
Molnár Elemér	pd.	1	1	2	2	1	1	2	3	1	1
Náray Szabó Iván Pi.	pd.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1
Pehr Nándor	pd.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Puskás Ödön	jó	1	1	3	2	2	1	2	1	3	1
25 Rismer Zoltán Pi.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sall Sz. László fn.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.
Szily Ádám Pi.	jó	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1
Szippl György	pd.	1	3	3	3	3	2	3	3	2	1
Vesztergombi J. np.	pd.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Wágner Károly np.	pd.	1	3	2	3	2	2	3	3	3	1

Összesen: 30.

Kimaradt: Vásárhelyi Tamás.

Statistikai kimutatás.

1. *A tanulók száma:* A nyilvános tanulók száma az év elején 592, az év végén 569; a magántanulók száma 21. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók száma 590. Ezek osztályok szerint a következőképen oszlottak meg: I. A): 45 + 3 mt.; I. B): 51 + 2 mt.; II. A): 54 + 5 mt., II. B): 54 + 1 mt.; III. A): 46 + 2 mt.; III. B): 53 + 1 mt.; IV. A): 44; IV. B): 40; V.: 56 + 2 mt.; VI.: 56 + 4 mt.; VII.: 40 + 1 mt.; VIII.: 30. I.—VIII. = 569 + 21 = 590.

2. *A tanulók életkora:* 1917-ben született 3, 1916-ban 34, 1915-ben 77, 1914-ben 106, 1913-ban 102, 1912-ben 88, 1911-ben 58, 1910-ben 56, 1909-ben 39, 1908-ban 17, 1907-ben 5, 1906-ban 4 és 1903-ban 1.

3. *A tanulók vallása:* Róm. kath. 581 (98,5%), gör. kath. 1 (0,17%), ref. 5 (0,85%), ág. ev. 1 (0,17%), izraelita 2 (0,34%).

4. *A tanulók anyanyelve és nyelvismerete:* Magyar 520, német 63, horvát 7. Csak magyarul beszél 370 (62,7%), más nyelven is, még pedig németül 173 (29,4%), franciául 9 (1,53%), angolul 2 (0,34%), olaszul 1 (0,17%), tótul 1 (0,17%), románul 1 (0,17%), horvátul 12 (2,03%).

5. *A tanulók szüleinek állandó lakhelye:* Pécsi 192 (32,6%) baranyamegyei 181 (30,5%), más megyéből 205 (34,8%), átcsatolt területről 10 (1,7%), más külföldi 2 (0,34%).

6. *A tanulók szüleinek foglalkozása:* Gazdasággal foglalkozik 204 (34,5%), iparral 93 (15,8%), kereskedelemmel 80 (13,6%), tisztviselő 135 (22,9%), katonatiszt, altiszt 23 (3,9%), tőkés, nyugdíjas, magánzó 39 (6,6%), egyéb 16 (2,7%).

7. *A tanulók mulasztása:* Igazoltan mulasztott: 421, órák száma: 14.336. Igazolatlanul 4, órák száma: 38. Egy tanulóra esik 25 mulasztott óra. A könnyű megbetegedések száma: 607, a súlyosaké: 123, fertőzőké: 4. Egy órát sem mulasztott: 149.

8. *A tanulók viselete:* A nyilvános tanulók (567) közül példás 309 (54,5%), jó 250 (44%), szabályszerű 8 (1,5%).

9. *A tanulók előmenetele:* I. A) jelesrendű 10 (20,8%), jó 18 (37,5%), elégséges 13 (27,1%), egyből bukott 4 (8,3%), kettőből bukott 1 (2%), többől 2 (4,1%). — I. B) jeles 15 (28,3%), jó 20 (37,7%), elégséges 14 (26,5%), egyből bukott 2 (3,8%), többől 2 (3,8%). — II. A) jeles 16 (27,1%), jó 24 (40,7%), elégséges 13 (22%), egyből bukott 3 (5,1%), kettőből 2 (3,4%), többől 1 (1,7%). — II. B) jeles 12 (21,2%), jó 20 (36,5%), elégséges 20 (36,5%), egyből bukott 2 (3,7%), többől 1 (1,8%). — III. A) jeles 14 (29,1%), jó 16 (33,3%), elégséges 13 (27%), egyből bukott 2 (4,2%), kettőből 2 (4,2%), többől 1 (2,1%). — III. B) jeles 13 (24,1%), jó 16 (29,6%), elégséges 15 (27,7%), egyből bukott 9 (16,7%), kettőből 1 (1,9%). — IV. A) jeles 10 (22,7%), jó 14 (31,8%), elégséges 15 (34%), egyből bukott 5 (11,5%). — IV. B) jeles 6 (15%), jó 11 (27,5%), elégséges 20 (50%), egyből bukott 3 (7,5%). — V. jeles 8 (13,8%), jó 20 (34,4%), elégséges 27 (46,7%), egyből bukott 2 (3,4%), többől 1 (1,7%). — VI. jeles 9 (15%), jó 22 (36,6%), elégséges 24 (40%), kettőből bukott 1 (1,7%), többől 4 (6,7%). — VII. jeles 10 (24,3%), jó 17 (41,4%), elégséges 13 (31,6%), egyből bukott 1 (2,7%). — VIII. jeles 7 (23%), jó 11 (36%), elégséges 12 (41%).

I.—VIII. Jeles 130 (22%), jó 209 (35,5%), elégséges 198 (33,5%), egyből bukott 33 (5,5%), kettőből 8 (1,3%), többől 12 (2%). Tehát sikerrel végzett 537 (91%), bukott 53 (9%).

Tudnivalók a jövő évre.

Tanulók felvétele. A tanulók tulajdonképeni felvétele július hó 1.-én és 2.-án, a pótfelvétel szeptember hó 1.-én és 2.-án történik 8—12 óráig. Szeptember 1.-én az I—III. o., 2.-án a IV—VIII. o. iratkozik. 3.-án rendezkedés az egyes osztályokban, 4.-én *Veni Sancte*, a tanév ünnepélyes megnyitása. 5.-én első rendes előadás. Az első osztályba csak olyan tanuló vehető fel, aki szeptember 1.-ig élete 9. évét már teljesen betöltötte, az elemi népiskola négy alsó osztályát nyilvános intézetben vagy magánúton jó sikerrel elvégezte, vagy felvételi vizsgálaton igazolja, hogy a középiskolai tanulmányok megkezdéséhez és folytatásához szükséges szellemi fejlettség fokán áll.

Tizenkét évesnél idősebb tanulót az első osztályba az igazgató csak kivételes és különös méltánylást érdemlő okokból vehet fel.

A többi osztályokra vonatkozólag a túlkorúság alsó határa az első osztályra megállapított mértékhez igazodik.

Minden tanulónak a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg ezeknek külön megbizottja kíséretében kell az igazgatónál jelentkeznie. A beiratásnál az első osztályúak az utolsó elemi iskolai bizonyítványukat, a születési anyakönyvi kivonatot, keresztlevelüket s — ha be vannak másodszor oltva — újraoltási bizonyítványukat kötelesek bemutatni. Akik az előbbi évet ebben az intézetben végezték, a felvétel alkalmával benyújtják tanulmányi értesítőjüket.

Vidéki tanuló szállást nem fogadhat az igazgatóság előzetes tudta és beleegyezése nélkül. Megfelelő lakáscímek az igazgatói irodában tudhatók meg.

Különböző díjak. Beiratási díj 8 P, vegyesdíj 8 P, tatarozási díj 8 P, tandíj 40 P (négy részletben fizethető), sport-díj: 2·40 P. Tandíjmentességért csak jelesrendű, példás viseletű és szegény sorsú tanuló folyamodhatik. — A bélyegmentes folyamodványt az Igazgatósághoz címezve aug. 20.-ig kell beadni. Első osztályú, vagy más intézetből jövő tanuló tandíjmentességet nem nyerhet.

Javítóvizsgálatok ideje: augusztus 31. d. e. 8 óra. Az *egy tárgyból* bukott tanulók a jelentkezés jeléül tanulmányi értesítőjüket augusztus 20.-ig nyújtsák be az Igazgatósághoz. — A *két tárgyból* bukott tanulóknak csak rendkívüli esetekben (legalább 1 hónapnál hosszabb ideig tartó betegség, hosszabb járványszünet) ad javítóvizsgálatra engedélyt a főigazgatóság. Ez utóbbiak 1·60 P-ös okmánybélyeggel ellátott kérvényüket intézzék e címre: Méltóságos *Vass Bertalan dr.*, tank. kir. főigazgató, Székesfehérvár — és nyújtsák be július hó 5.-ig az igazgatói irodában. Hasonlóképen járjanak el azok, akik két tárgyból buktak ugyan, de olyan iskolába (reál, polgári) kívánnak átlépni, ahol az egyik tárgy (pl. a latin) nem rendes tárgy. Ezek engedélyt nyerhetnek a Főigazgatóságtól arra, hogy csak a másik tárgyból tessenek javítóvizsgálatot.

A rendes tanulók javítóvizsgálata díjtalan. A magántanulók és más intézetből jövők 1.60 P-t fizetnek.

Felvételi-különbözeti vizsga. Akik a polgáriból vagy másfajta középiskolából a gimnáziumba kívánnak átlépni, *a)* bizonyítványukkal igazolniok kell, hogy a polgári iskola közvetlenül megelőző osztályát javítóvizsgálat nélkül legalább elégséges eredménnyel végezték; *b)* továbbá az illető iskola és a gimnázium tanterve között a kérdéses osztályig fennálló különbségből különbözeti vizsgát tartoznak tenni. Különbözeti vizsgának csak akkor van helye, ha a folyamodó tanulmányait a gimnáziumban folytatja, vagy közvetlenül utána magánvizsgálatot tesz. A vizsgálat ideje: aug. 31. reggel 8 óra. A szóbeli írásbeli vizsgálat előzi meg. Díja tárgyanként: 3.20 P. Az iskolai év első hónapja után felvett tanuló vizsgadíja: 3.20 P.

Aki az iskolaév elején a hazai (csonkamagyarországi) polgári iskolából, vagy más típusú középiskolából (reálgimn., reáliskola) jelentkezik különbözeti vizsgálatra abból a célból, hogy utána mindjárt nyilvános tanulónak iratkozzék be ugyanott, annak a különbözeti vizsgálati engedélyt az igazgató adja meg.

De ha a különbözeti után magánvizsgálatot kíván tenni, a főigazgatósághoz kell fordulnia engedélyért, úgyszintén, ha átcsatolt területeken levő középiskolából jelentkezik valaki különbözeti és magánvizsgálatra.

Pótlóvizsgálatok. Amely tanuló önhibáján, p. o. hatósági orvostól igazolt betegség miatt a szorgalmi idő jelentékenyebb (2—3 hónapnál több) részét elmulasztotta, vagy az iskolai év egész utolsó hónapjában nem járt iskolába, s így az összefoglalásokon sem jelenhetett meg, az a következő iskolai év elején pótlóvizsgálatot tehet. Aki elégséges ok nélkül marad ki az iskolai év utolsó hónapjában, az pótlóvizsgálatot nem tehet s a következő iskolai évben ismétlőnek tekintendő.

A pótlóvizsgálat díjtalan.

Magánvizsgálatok. A magánvizsgálatok rendes ideje: június, augusztus, december hó vége. Ez évben augusztus hó 30. és 31. A vizsgálatra való bocsáttatásért a határidő előtt két hónappal kell folyamodni: tehát április 1., július 1., október 1-ig. Tanköteles magántanulónak szeptemberben kell iratkoznia.

Az igazgató az engedélyt a rendes időben tartandó magánvizsgálatra csak olyan tanulónak adja meg, *a)* akinek kora megfelel az osztálynak, amelyről vizsgálatot akar tenni; *b)* aki a középiskola előző osztályának szabályszerű elvégzését bizonyítvánnyal igazolja; *c)* egy iskolai évben csak egy osztályról kíván vizsgálatot tenni; *d)* tanulmányaiban egy évnél hosszabb megszakítás nincsen; *e)* aki előző tanulmányait nem más fajú (pl. polgári, reál) iskolában végezte.

Ezekkel ellenkező esetekben a tank. kir. főigazgatóhoz kell fordulni engedélyért.

Akik az I. félévben lettek nyilvános tanulókból magántanulókká, azokat szintén az igazgató bocsáthatja évvégi magánvizsgálatra; hasonlóképen azokat is, akik betegség vagy más vis maior folytán június 1-ig kényszerültek magántanulókká lenni. Akik azonban elfogadható ok nélkül lettek a II. félévben magántanulókká, azok csak a tank. kir. főigazgató engedélyével tehetnek a következő iskolai év elején magánvizsgálatot.

Az 1.60 P-ös okmánybélyeggel ellátott s a főigazgatósághoz címzett kérvényt a gimnázium igazgatóságánál kell benyújtani. A kérvény mellékletei: 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. tanulmányi értesítő. — A tanulmányoknak egy évnél hosszabb félbeszakítása esetén 1. az eltöltött idő igazolására szolgáló okmányok a foglalkozás feltüntetésével; 2. hiteles hatósági igazolvány, illetőleg hatóság előtti nyilatkozat arról, hogy folyamodó sem mint nyilvános, sem mint magántanuló nem kísérelt meg olyan vizsgálatot, mint amilyennek letételére engedélyt kér.

A vizsgálat előtt le kell fizetni az igazgatóságnál a vizsga- és az ezzel kapcsolatos díjakat.

Ugyancsak a vizsgálat előtt kimutatást kell beadni a feldolgozott olvasmányokról, a kívülről megtanult költeményekről; be kell mutatni a készített írásbeli dolgozatokat (10—15), tartalmi kivonatokat, szabadkézi és mértani rajzokat.

A róm. kath. tanulók igazolványt tartoznak felmutatni, hogy a hittant egyházi férfiú vezetése mellett tanulták, hogy vásár- és ünnepnapon szentmisét hallgattak és hogy iskolatörvényünk értelmében havonként járultak a szentgyónáshoz és áldozáshoz.

Az iskola fegyelmi törvényei a szünidőben is minden tanulóra kötelezők.
